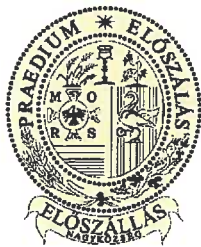

ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 20/2020.(IV.6.) határozat és 1. melléklete

Megbízó: ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
2424 Előszállás, Fő tér 3.

Tervező: POMSÁR ÉS TÁRSAI ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.
1071 Budapest, Damjanich u. 26./A

ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

2424 Előszállás, Fő tér 3.

Telefon: +36-25/484-802/13;

e-mail: polgarmester@eloszallas.hu

Hivatali Kapu: ELOPOLGHIV

KRID azonosító: 106193917

Előszállás Nagyközség Önkormányzat Polgármesterének

20/2020.(IV.6.) határozata

Előszállás Településfejlesztési Koncepciójáról

Előszállás Nagyközség Polgármestere az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, valamint az állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében, a 40/2020.(III.11.) Korm. rendelettel Magyarország egész területére kihirdetett veszélyhelyzet miatt, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, döntéshozói feladatkörében eljárva a következő döntést hozta:

1. A kialakult koronavírus okozta járványügyi veszélyhelyzetre való tekintettel „Előszállás nagyközség településfejlesztési koncepciója” című dokumentumot az e határozat 1. mellékletét képező dokumentáció szerint jóváhagyom.
2. E Településfejlesztési koncepció az elfogadást követő nap lép hatályba.

Felelős: Farkas Imre polgármester

Határidő: folyamatos

Előszállás, 2020. április 6.

Farkas Imre
polgármester

1. melléklet
ELŐSZÁLLÁS NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

TARTALOMJEGYZÉK (a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 2. melléklete szerint)

BEVEZETŐ

1. ELŐZMÉNYEK
2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, FELADATA

KONCEPCIÓ

1. JÖVŐKÉP
 - 1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan
 - 1.2. Település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan
 - 1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése
2. CÉLOK
 - 2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása
 - 2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása
 - 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata
 - 2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ
 - 3.1. A településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása
 - 3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra
 - 3.3. Az örökségi értékek és a védetség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE
 - 4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
 - 4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A koncepció összeállításában részt vettek:

Farkas Imre, Előszállás Nagyközség polgármestere,

Győriné Tar Edit aljegyző,

Szabó Imre települési főépítész,

Bertalan Imre műszaki főtanácsos,

Pomsár és Társai Építész Iroda Kft. (1071 Budapest, Damjanich u. 26/A IV./1.) munkatársai:

Tapolczai Tiborné vezető településrendező tervező

Drobni Mária okl. tájépítésszámőrök

BEVEZETŐ

1. ELŐZMÉNYEK

A településnek 133/2004.(XII.14.) számú Ökt. határozattal elfogadott településfejlesztési koncepciója van.

Az újonnan jelentkező lakossági, társadalmi, civil és gazdasági igények hatására, valamint tekintettel a törvényben előírt 10 évenkénti felülvizsgálati kötelezettségre, Előszállás Nagyközség Képviselő-testülete 39/2018.(II.08) sz. határozattal döntött új településfejlesztési koncepció készítéséről, mellyel a Pomsár és Társai Építész Iroda Kft-t bízta meg.

Az önkormányzat a partnerségi szabályzata alapján a koncepció készítésére vonatkozó szándékát közzétette, falufórumon megvitatta.

A Településfejlesztési koncepció vitaanyagát a Képviselő-testület előzetesen elfogadta, majd ezt követően a 314/2012. (XI.8) Kormányrendelet 30.§ alapján megküldésre került az államigazgatási szervek, valamint a partnerek számára véleményezés céljából.

Az önkormányzat Településfejlesztési stratégia készítését nem tervezi.

2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, FELADATA

A településfejlesztésnek és településrendezésnek általános és fő célja a településen élők életminőségének javítása. Szívesen és boldogan éljenek ott a lakosok, bele avatkozhatnak sorsukba, a makró-ökonómia változásaiban ne kiszolgáltatottként, hanem partnerként szerepeljenek. Cél, hogy a vidéki környezet által nyújtott előnyök megőrzése mellett elérhető legyenek a magasabb komfortú szolgáltatások is.

A kormány a többször módosított, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben a települési önkormányzatok feladatává jelölte ki a településfejlesztési és településrendezési feladatkör ellátását, s ennek eszközeként

- a településfejlesztés esetében a településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát,
- a településrendezés esetében a településszerkezeti tervet és a helyi építési szabályzatot határozta meg.

A településfejlesztési koncepció, mint a fejlesztés egyik eleme segít megtalálni a település erősségeit, lehetőségeit, azaz a forrásokat, amelyek kiegyenlítik a hátrányokat, minimumra csökkentik a kockázatot és veszélyeket. Erre épülnek az önkormányzat hatáskörében kialakítandó fejlesztési programok.

A településfejlesztési koncepció a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni alakítását tartalmazza.

A koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Megalapozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a közösség gyarapodását – a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva.

A településfejlesztési koncepció egyben útmutató a döntési mechanizmus működtetéséhez, s segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjai valamint a különböző szakágak közötti érdekeknek a koordinálásához.

Előszállás Nagyközség településfejlesztési koncepciója „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján készül.

A község településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a település elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan.

A koncepció meghatározza a település átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat, továbbá a településfejlesztés alapelveit.

A településfejlesztési koncepció kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzi meg. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

A településfejlesztési koncepció egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Előszállás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének Partnerségi egyeztetési rendelete alapján történik. A partnerségi egyeztetés alapján az önkormányzat a készülő településfejlesztési koncepció társadalmasítása érdekében a lakosságot, a helyben telephellyel rendelkező nagyobb vállalkozókat, gazdasági társaságokat, civil szervezeteket, érdekképviselői szervezeteket közvetlen megkeresés útján tájékoztatta a koncepció készítéséről, információkat kért a hatályos településrendezési terv területüket érintő fejlesztési szándékaikról, melyek a településfejlesztési koncepcióba beépítésre kerültek.

A koncepciótervezet egyeztetésre került az önkormányzati képviselőkkel, intézményvezetőkkel, civil szervezetekkel, nagyobb gazdálkodókkal, munkaerő foglalkoztatókkal. Az egyeztetésen megvitatott további fejlesztések, elképzelések, javaslatok a fejlesztési koncepcióban megjelentek.

Az így kialakult koncepció a fejlődést megalapozó alapvető döntések rendszere, segít megtalálni a település erősségeit, lehetőségeit, azaz a forrásokat, amelyek kiegyenlítik a hátrányokat, minimumra csökkentik a kockázatot és veszélyeket. Erre épülnek az önkormányzat hatáskörében kialakítandó fejlesztési programok.

A koncepció elkészítését

- a jelenlegi állapotot leíró adatokat,
 - a település múltját, földrajzi, gazdasági adottságait,
 - az egész közigazgatási területre kiterjedő szemlét
- összefoglaló megalapozó vizsgálat készítése előzte meg.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. JÖVŐKÉP

Előszállás jövőképe agrár hagyományokat folytató, korszerű állattartó telepekkel és jelentős mezőgazdasági területekkel bíró külső eladásra és saját feldolgozásra termelő, gazdasági telephelyekkel, szolgáltatásokkal rendelkező, a megújuló energiákat hasznosító agrár - ipari település, új létesítményekkel, jelentős beruházásokkal, megfelelő intézményrendszerrel és élhető települési környezettel.

A település gazdasági erejét, az élhető település megteremtését korlátozza a munkalehetőségek és a munkaerőt megtartó munkahelyek alacsony száma, a dolgozó népesség jelentős részét közeli nagyobb települések ipari vállalkozásai foglalkoztatják.

A településfejlesztés elsődleges céljai közé tartozik a munkahelyek megőrzése, új munkahelyek létrehozása a helyben lévő gazdasági, mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozó vállalkozások fejlesztésének ösztönzésével, egyéb munkahelyteremtő vállalkozások letelepedésének támogatásával a környezet védelmével összhangban.

Előszállás előnyei a jó közlekedés-földrajzi pozíció, az M6 autópálya és 61. sz. országos főút által biztosított kedvező megközelítés, és csatlakozási lehetőség az országos és európai közúti forgalomba, és a kiváló termőhelyi adottságokkal, és sikeres történelmi múlttal rendelkező mezőgazdaság mind növény termesztési mind állattenyésztési adottság.

Cél az itt élők számára egy élhető, helyi munkalehetőséggel, az infrastrukturális adottságokat jól hasznosító, rendezett településképű, mennyiségi és minőségi intézményi szolgáltatásokkal rendelkező település megteremtése, működtetése. Kiemelt cél az esélyegyenlőség biztosítása.

Társadalmi berendezkedés javítása

- lakosság létszámának növelése,
- korstruktúra változtatása – fiatalítás,
- képzettség növelése,
- szolgáltatások bővítése,
- szociális ellátottság javítása,
- kulturálódás, pihenés, rekreációs adottságok bővítése

Gazdaság fejlesztése

- a versenyképes mezőgazdasági vállalkozások ösztönzése, az agrárszférához kapcsolódó feldolgozóipar bővítése, korszerűsítése, a patakok és tavak, valamint természeti térségükben a halászat, horgászat és az extenzív állattenyésztés fejlesztése, a kertgazdálkodás sokszínűségének megtartása, biogazdálkodás megteremtése
- a működő gazdasági vállalkozások fejlesztése, fogadóképes gazdasági területek kialakítása, üzemek létrehozása, az ipari termelés növelése, újabb munkahelyek teremtése,
- szolgáltatások, kereskedelem, vendéglátás választékának bővítése,
- a turizmus fejlesztése célterületek, szolgáltatások kialakításával szomszédos településekkel együttműködve.

Természeti táji környezet, környezetvédelem

- meglévő táji, természeti környezeti adottságok fenntartása a település egészére kiterjedő átfogó gazdasági fejlesztés mellett,
- az infrastruktúra hálózat hatékonyabb üzemeltetése, a csatlakozások bővítése,
- környezetkímélő gazdálkodás folytatása

Épített környezet

- az épített környezet, az országos és helyi védelmet élvező területi és egyedi elemek, a települési környezet megőrzése, fenntartható használata

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

Társadalom

Népesség

A tervezett lakótelkek száma lehetőséget ad hosszútávon a lakónépesség akár 1000 fővel történő növekedésére, sajnos a lakosságszám bővülésének jelenlegi tendenciája ezt az adottságot nem veszi igénybe. A település számára a megfelelő létbiztonság megteremtésének elsődleges szempontja a munkahely teremtés. Ez a betelepülő, az itt élő, de másutt dolgozó és munkanélküli lakosság megélhetésének alapvető feltétele, emellett szükséges az emberi erőforrások minőségének javítása oktatási, képzési programokkal, munkahelyválasztékkal.

Lakáskínálat

A remélt népességnövekedés és a minőségi igények hatására tartalék lakóterületeket jelölt ki az önkormányzat. A jelenlegi belterületen, a szomszédos mezőgazdasági területen és a belterület szélső fekvésű tömbjeiben kialakítható lakóterületek kielégítő mennyiségi és minőségi lehetőséget biztosítanak a lakásszám növelésére, az egy lakásra jutó lakosságszám csökkenő tendenciájának, a betelepülők és helyben maradók igényeinek kielégítésére. Körülbelül 300-400 db lakótelek alakult ki a település legszebb fekvésű részén az Ady Endre út térségében az Árpád út és Petőfi út között. A lakótömbök beépítésének az igényeknek megfelelően több ütemben, ütemezett közműfejlesztéssel és belterületbe vonással kell történnie. A telekméretek meghatározása az ide települők igényeinek figyelembevételével történt, a falusias életforma előnyeit, a laza beépítést ötvözve a városias komfort biztosításával. Lehetővé teszi, hogy az iparban, szolgáltatásban dolgozók, kiegészítő házi gazdálkodással is foglalkozhassanak.

Munkahelyteremtés

A település a környezetkímélő gazdaság, a szolgáltatás, az idegenforgalom bővítésére fejlesztési területeket jelölt ki.

Gazdasági tevékenység számára a 6 sz. II. rendű főút mellett kialakított területkijelöléseken fogadhatók a logisztikai, környezetbarát vállalkozások.

A mezőgazdasági ágazatban történő foglalkoztatásra a működő majorok, a használaton kívüli majorok, az ökológiai hálózat kínálja természeti területek, a vizek, gyepek – legelő – rét területek hasznosítása jelentenek további lehetőséget.

A tercier szektorban több területen párhuzamosan kell befektetni előkészítő munkákat:

- a község településképpel, idegenforgalommal kapcsolatos alapvető problémája a használaton kívüli cisztercita rendház épülete (ami nem önkormányzati tulajdon), melynek revitalizálása számos rendeltetésre alkalmas: idősok otthona, oktatási-átképző központ, szálloda, múzeum, közigazgatás épülete.
- a megkutatott melegvízre épülő vízi, rekreációs centrum kialakítása a rendház melletti szabad zöldterületen idegenforgalmat generálva munkahelyet terem, bővíti a szabadidő eltöltésének lehetőségét,
- a belterületen a szolgáltató vállalkozások ösztönzése településszabályozó és adópolitikai eszközökkel munkahelyet terem, a lakossági ellátás minőségét javítja.

Gazdaság

Mezőgazdaság

A mezőgazdaság termelési szerkezetében változtatni kívánnak a legelő gyepterületeken az extenzív állattartás szorgalmazásával, a vizek hasznosításával, a kertgazdálkodásban a biogazdálkodás feltételeinek megteremtésével.

Célszerű fejlesztési elem a mezőgazdasági termékek helyi feldolgozása.

Ipar

A vállalkozások fejlesztése, letelepítése számára új gazdasági területek kijelölése megtörtént az M6-os gyorsforgalmi út dunaföldvári csomópontja térségében a 61. sz. út mellett, és a belterület szélén, szintén a főútról könnyen megközelíthetően. A település a gazdasági területeken csak a környezetet nem szennyező ipari tevékenységek, logisztikai tevékenység letelepítését ösztönzi és tartja kívánatosnak. A logisztikai vállalkozások számára kiaknázatlan lehetőség a településen áthaladó vasúti teherszállítási szárnyvonal bevonása a teherforgalomba.

A vállalkozások gépparkja folyamatos korszerűsítésre szorul.

Szolgáltatás, kereskedelem

Cél a szolgáltatások körének bővítésével, minőségének javításával a helyi áruk helyi piacának, az idegenforgalom háttérintézményének, az életminőség javításának (időskorúak ellátása, a fiatalok foglalkoztatása) megteremtése.

Idegenforgalom

A településen és környezetében található táji, természeti és építészeti értékek védelme, megmentése és felújítása, a kistérség vonzerejét emeli, s fontos eleme lehet a tágabb környezet idegenforgalmi célterületté fejlesztésének.

Az épített és táji örökségek megmentése és a falufejlesztés érdekében történő felhasználása a lakosság életfeltételein javít - munkahelyet biztosít és hozzájárul a lakókörnyezet kulturált kialakításához.

Fejleszthető a vízi-, kerékpáros-, falusi-, vallási- valamint a horgász-, vadász- és lovas turizmus. Nagyobb hangsúlyt kaphat az ún. szelíd turizmus: tanösvények, megfigyelőhelyek a vizek árterén. A vendéglátás céljára kisebb-nagyobb panziók, fogadók megépítését támogatni kell. A családi házaknál történő vendégfogadást, szálláshely szolgáltatást, és a különböző témákban szervezett táboroztatások megvalósítását kell ösztönözni.

A község tervezi – a szomszédos községekkel összhangban – a vallási turizmus feltételeinek (a szolgáltatások bővítésével) javítását, kerékpárút kijelölését, építését, kerékpáros szolgáltatások (pl. szaküzlet, szerviz) biztosítását. Hangsúlyozzuk az összefogás jelentőségét a szomszédos községekkel, hogy azok a létesítmények, látnivalók és szolgáltatások megosztásával konkurencia helyett partnerekké váljanak.

Táji, természeti környezet, környezetvédelem

Táji, természetvédelem

A település külterületén a jelenleg is összefüggő ökológiai hálózat, és a belterületet átszelő zöld folyosó megőrzése a cél. Az ökológiai hálózat gerincét adják a részben állandó, részben időszakos vízfolyások, ezekre fűződő tavak láncolata ezeket kísérő gyepek, legelő területek, mozaikos erdőfoltok.

A nagyterjedésű mezőgazdasági területek megosztására célszerű az utak, dűlőutak mentének fásítása, a táblák mezővédő erdő- és cserjesávval való elválasztása. Ezek élőhelyet nyújtanak a vadon élő fajoknak, egyben tájésképítő hatásuk is kimagasló.

A település szennyvízelhelyezése, hálózatának kialakítása megoldott, feladat a hálózatra csatlakozás bővítése.

A közúti forgalomból adódó környezeti ártalmak csökkentése a belterületet elkerülő út megépítésével szűnhet meg, melynek mielőbbi megvalósítását kell szorgalmazni.

Épített környezet

Cél a településen a lakóterületi fejlesztések területén a közepes területű (900-1200m²) teleknagyság fenntartása. Szükséges – a prognosztizált lakónépességgel számolva - az intézmények számára kellő méretű telkek, tartalékterületek biztosítása. Az új lakóterületek ütemezett felhasználása a beépült tömbök szomszédságában kezdődjön, majd a belső szabad területek beépítése után kerül sor a belterület bővítésére.

A település központok az új funkciók (piac, bölcsőde) fogadása a terület bővítésével – telekalakítással, belterületbe vonással – válnak alkalmassá.

A külterületen beépíthető területet jelöl ki a terv a gazdasági fejlesztések fogadására.

A Településképi Arculati Kézikönyv javaslati és Településképvédelmi rendelet előírásai szerint kell megőrizni, védeni és használni az épített értékeket és környezetüket. A településközpontok revitalizációja (utak burkolása, épületek – közintézmények felújítása, közvilágítás felújítása, parkosítás) után település tervezi a további védett értékek felújítását, illetve felújításának ösztönzését.

A műemlék épületének megmentése kulturális, szociális, oktatási, idegenforgalmi, közigazgatási célú hasznosításával oldódhat meg.

Infrastruktúra

Közlekedés

A 61. sz. út belterület elkerülő szakaszának megépítését ösztönözni kell.

Szükséges a 61. sz főút mellett a kétoldali járda, egyéb utak mellett min. egyoldali járda kiépítése.

A kerékpárút hálózat kiépítése mind turisztikai, mind munkába járási szempontból célszerű.

Közműellátás

A település vízellátó rendszere, vízmű-fogyasztói hálózata korszerű, a jelenlegi igényeket biztonsággal kielégíti, tartalék kapacitásokkal rendelkezik.

Előszállás-Nagykarácsony-Daruszentmiklós önkormányzata egy szennyvíz agglomerációt hozott létre annak érdekében, hogy a derogációval nem rendelkező településeken is lehetséges legyen a szennyvíz tisztítás központi megoldása.

Ennek I. üteme és Előszállás szennyvízelvezető hálózatának kiépítése megtörtént, folyamatban van a tisztítómű szomszédos települést is fogadó bővítése.

A község csapadékvíz elvezető rendszerét egy az egész vízgyűjtő területére kiterjedő vízrendezési terv alapján, a meglévő hálózati elemek megtartásával, azok kiegészítésével szükséges újra gondolni, átalakítani.

A közműfejlesztési feladatok között elsődleges feladatnak kellene tekinteni a település meglévő beépített területeinek (lakó-, intézményi, gazdasági hasznosítású területen egyaránt) a közműellátottság növelését, amely érdekében a közmű ellátottsági hiányokat kellene pótolni.

A hiányosság az utak igényesen meg nem oldott felszíni vízrendezése, az utcaképet alakító-rontó villamosvezetékek és hírközlési hálózat tartóoszlopai, az irányfény szintű közvilágítás, amely már a közművesítés esztétikailag igénytelen műszaki megoldásával összefüggő hiányosság. Ezek a hiányosságok un. minőségi hiányosságok, amelyeknek megoldása az esztétikai igények kielégítésével vonható össze.

A közműfejlesztési feladatok között, mint második fejlesztési feladat a területfejlesztés során új beépítésre, hasznosításra, funkcióváltásra javasolt területek közműellátásának a megoldása. Az új beépítés, új területhasznosítás lehetőségének, különösen a funkcióváltásra jelölt területeken már feltételként kell meghatározni, hogy a beépítés, hasznosítás csak a megfelelő, környezetvédelmi követelményeket kielégítő, közműellátás biztosítása esetén engedélyezhető. Nagyon fontos, hogy nehogy közműhiányos terület alakuljon ki.

A fejlesztési területek, új közműigénylők közműellátása mellett a már beépített területeken jelentkező igénynövekedésből eredő többletigény kielégítésével is kell számolni.

A közműfejlesztési feladatok között harmadlagos feladatként kell említeni az esztétikai igények kielégítési szükségességét, amely a település vonzóképességének a növelését szolgálja. A komfortosabb környezet kialakítási igénye, az utak és közterületek állapotának, látványának javítását teszi szükségessé. Ennek keretében a XXI. századhoz illő, a jelenlegi és várható motorizáltságot figyelembe vevő közterületi használatot kell biztosítani, amelyhez a felszíni vízrendezésnek is komfortosabb, nagyobb rendezettségű megoldását kell előtérbe helyezni. Az útburkolat kiépítésével egyidejűleg kell a felszíni vízrendezést megoldani. Tervezésnél mérlegelni kell a zárt csapadékvíz csatornás elvezetéssel járó jelentős karbantartási, költségmegtakarítási és területgazdálkodási előnyöket, a lehullott csapadék területen történő megtartásnak kérdését.

Megújuló energiahordozó hasznosítási lehetőség

Energiagazdálkodási szinten reálisan a megújuló energiahordozók közül a nap energiája hasznosítható. Előszállás természeti adottsága, hogy 2000 körüli napos órák száma, ennek passzív és aktív hasznosításával hagyományos energiahordozó megtakarítás érhető el.

A passzív napenergia-hasznosítás az épületek tájolásával érhető el. Ezt nagyon jól lehet hasznosítani új épületek elhelyezésénél, az új épületek jól megtervezett telepítésével. Az épület kedvezőbb tájolásán kívül egyéb építészeti elemek alkalmazásával, tudatos növénytelepítéssel fokozni lehet a hasznosítható napenergia mennyiségét. Jelentős vezetékes energiafogyasztás takarítható meg, ha az új épületek tervei a passzív napenergia hasznosítására törekedve készülnek. Nagyon fontos a továbbtervezés során ennek a szemléletnek az alkalmazása.

Az aktív hasznosítás a napkollektorok és a napelemek alkalmazásával érhető el. Ezek gondos elhelyezéséhez szükséges az építész esztétikai igényessége is, ennek nem szabad arculatrontóvá válni.

A napkollektorokkal a használati melegvíz termelésre és elő-utó fűtési szezonban temperáló fűtésre fordítandó közüzemi energiafelhasználás csökkenthető. A napelemekkel a villamosenergia felhasználás csökkenthető. A ma már elfogadott ad-vesz rendszer alkalmazásával a többlet termelt villamosenergia egyszerűen a közhálózatra terhelhető, hiány esetén ugyanazzal a hálózati rendszerrel a közhálózati vételezés megoldható.

A napenergia aktív hasznosításának alkalmazásával kapcsolatban azonban meg kell említeni az időjárástól való függőséget. Így az igények kielégíthetőségét a vezetékes, illetve a hagyományos energiahordozókkal is ki kell tudni elégíteni. A napenergia hasznosítása csak az éves energiafelhasználás csökkentésében játszik jelentős szerepet, amely a fenntartási költségek csökkentését eredményezi.

Az ország nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségei is kötelezik a településeket, hogy energiaellátásukba jelentősebb mértékben vegyék igénybe a megújuló energiahordozókat.

1.2. A település jövőképe térségi szerepére vonatkozóan

Előszállás Mezőföld dél-keleti részén, két megye (Fejér – Tolna) határán fekszik, a Dunaújvárosi Kistérség déli határtelepülése.

Nyolc település (Baracs, Nagyvenyim, Kisapostag, Rácalmás, Mezőfalva, Nagykarcsony, Előszállás, Daruszentmiklós) 2004.nov.12-én megalakította a Dunamenti Kistérségi Területfejlesztési Tanácsot Dunaújváros központtal.

A kistérség jövőképe: megújulásra képes, értékeit megbecsülő, lehetőségeikkel élni tudó, kölcsönös előnyök alapján együttműködő polgárok, szervezetek és települések vonzó kistérsége négy régió találkozásánál.

Átfogó célok:

- a helyi közösségek fejlesztésével a megújulás társadalmi támogatásának erősítése,
- a haladó hagyományok, a természetes és épített környezet megóvása, gondozása, fejlesztése,
- a települések meglévő és új fejlődési lehetőségeinek kiaknázása,
- együttműködések erősítése, eredményesebbé tétele,
- térségi és települési vonzerők fejlesztése és kommunikálás,
- az interregionális központ szerepkör erősítése.

Előszállás település tagja a Mezőföldi Híd Térségfejlesztő Egyesületnek. Az együttműködés elsősorban a szolgáltatások elérhetőségére és a hagyományok őrzésére vonatkozik.

Előszállás tagja a 2003. szept. 3-án alakult Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás, mely a komplett hulladékgazdálkodási feladatok ellátására alakult.

Tekintettel elhelyezkedésére a térségi kapcsolatai aszimmetrikusak. A térségi kapcsolatok Előszállás esetében a közlekedés, a gazdaság, az oktatás, az egészségügy, a kultúra és turizmus fejlődése szempontjából lényegesek.

Egy térség fejlődésének alapfeltétele a közlekedési hálózat kialakítása mind közúti, mind vasúti vonatkozásban. A főhálózati elemeknek a lakott településeket elkerülve kell a nagyobb térségek közötti kapcsolatot biztosítani, a mellékálózati elemeknek kell a településeket egymással és a főhálózattal összekötni.

Az M6 autópálya a település keleti oldalán vezet át, ott csomópontot alkotva a 61. sz. II. rendű főúttal, mely Dunaföldvár – Kaposvár – Nagykanizsa városokat köti össze, és átszeli Előszállást, s mely kelet-nyugat irányú főút a Dunántúl közepén, a dunaföldvári hídon keresztül kapcsolatot teremt a keleti országrészekkel is. M6-os autópálya kiváló kapcsolatot teremt a Kistérség központjával, és a szomszédos nagyvárossal, Dunaújvárossal. A település potenciális esélyeit az országos gazdasági vérkeringésbe kapcsolódáshoz, az autópálya dunaföldvári csomópontja növeli.

A községben északi irányban ágazik el a főútról a 6211 sz. összekötőút, mely Nagykarcsonyon át Mezőfalva külterületén csatlakozik a 6219 sz. Dunaújváros – Sárszentmiklós közötti összekötő úthoz, és a 62123 sz. bekötőút, mely Daruszentmiklóssal ad kapcsolatot, és csatlakozik ott a 6228 sz. Dunaföldvár – Mezőfalva – Seregélyes közötti összekötő úthoz. Előszállásnak déli irányban közúti kapcsolata nincs. Az M8-as autópálya Nagykarcsony irányából lesz megközelíthető a 6211 sz. összekötőúton keresztül.

Előszállás a Pusztaszabolcs – Dunaújváros – Mezőfalva – Paks vasútvonal mentén fekszik. A vasútvonalon a személyszállítás szünetel, kizárólag teherforgalmat bonyolít. Kedvező lenne a település logisztikai ágazatai számára is bekapcsolni a vasúti szállítást.

Egyetlen tömegközlekedési eszköz az autóbuszjárat, mely naponta többször - jellemzően igazodva a munkáltatók műszakváltásához és a diákok utaztatásához – járja végig a települést, de számos távolsági busz is kiegészíti a szükségletet.

Gazdasági szempontból a nagyobb munkaerőt felvevő vállalkozások a közeli nagyvárosokban (Dunaújváros, Dunaföldvár) találhatók, a nem helyben foglalkoztatott munkaerő nagy részét alkalmazzák. A település jövőképe szempontjából Dunaújváros húzóerőként hat. Távolabbi Székesfehérvár, ahová jellemzően a vállalkozások saját gépjárműparkja utaztatja a munkavállalókat.

Oktatás tekintetében a dunaújvárosi középfokú oktatási intézmények meghatározók.

Az egészségügyi középfokú ellátás (szakorvosi ellátás) és a kórházi ellátás Dunaújvárosban biztosított, a megyei ellátás pedig Székesfehérváron vehető igénybe. A hétvégi orvosi ügyelet Nagyvenyim községben található központtal megoldott, az alapfokú egészségügyi ellátás (háziorvosi szolgálat, védőnői szolgálat, iskolaegészségügy) helyben biztosított, a fogorvosi ellátás együttműködésben Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony községek önkormányzatai között Előszállás helyszínén rendelkezésre áll.

Közigazgatásban a Dunaújvárosi Járási intézmények biztosítják a hatósági feladatok egy részét, mely közelmúltban átalakított rendszer tovább fejlődik és a későbbiekben még inkább a járási hivatalok látják el a járás településeinek közigazgatási feladatait.

Helyben intézhetők az önkormányzat kötelező feladat-ellátásaival összefüggő ügyek, az önállóan működő hivatal látja el a jegyzői és önkormányzati ügyintéztést.

A kapcsolatok bővülését – a szomszédos települések munkahelyeinek elérhetőségét, a térségi és országos turizmusba történő bekapcsolódás lehetőségét - biztosítanak a Daruszentmiklós és Nagykarcsony irányában kiépítendő kerékpárút és a Tisza – Balaton kerékpárút a 61 sz. főút mellett.

Térségi szerepkör szempontjából kiemelkedően fontos a környező településekkel történő együttműködés szorgalmazása az infrastrukturális ellátás és a turisztikai ágazaton belül.

Három település – Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony – együttműködésével épül ki a szennyvízelvezető hálózat, Előszálláson elhelyezett tisztítóberendezéssel.

A települések közötti együttműködés közös rendezvénysorozataival, többhelyszínes kulturális események szervezésével bővíthető a turisztikai kínálat.

A faluban és környezetében található táji, természeti és építészeti értékek védelme, megmentése és felújítása, a kistérség vonzerejét emeli, s fontos eleme lehet a tágabb környezet idegenforgalmi célterületté fejlesztésének.

Az épített és táji örökségek megmentése és a falufejlesztés érdekében történő felhasználása a munkahelyet is biztosítva a lakosság életfeltételein javít és hozzájárul a lakókörnyezet kulturált kialakításához.

Fejleszthető a vízi-, kerékpáros-, falusi-, valamint a vadászati és lovas turizmus. Nagyobb hangsúlyt kaphat az ún. szelíd turizmus: tanösvények, megfigyelőhelyek a vizek árterén. A vendéglátás céljára kisebb-nagyobb panziók, fogadók megépítése támogatandó. A családi házaknál történő vendégfogadást, a különböző témákban szervezett táboroztatások megvalósítását kell ösztönözni.

A község tervezi – a szomszédos községekkel összhangban – a vallási turizmus feltételeinek (a szolgáltatások bővítésével) javítását, kerékpárút kijelölését, építését, kerékpáros szolgáltatások (pl. szaküzlet, szerviz) biztosítását. Hangsúlyozni kell az összefogás jelentőségét a szomszédos községekkel, közösen megírt pályázatokkal.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan alapelvek, amelyek meghatározóak a település fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése szempontjából.

Előszállás Nagyközség településfejlesztési koncepciójának alapelvei:

Fenntartható növekedés

A környezetileg fenntartható növekedés elősegítése elsősorban a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználását, környezetbarát településfejlesztést segíti. Alapelv a klímabarát növekedés.

A megvalósuló fejlesztési projektek bizonyíthatóan járuljanak hozzá a fenntartható fejlődéshez, csökkentsék a környezeti terhelést azaz

- fenntartható építés alkalmazása a településfejlesztés során,
- környezetbarát iparfejlesztés a gazdaságfejlesztés területén,
- a helyi gazdaság fejlesztése elsődlegesen az egykori majorok területén,
- energiahatékonysági beruházások támogatása,
- megújuló energia alkalmazása.

Egységes növekedés

A fejlesztése során kiemelt szempont a területileg egységes társadalmi, gazdasági fejlődés elve. A fejlesztések során figyelembe kell venni az eltérő fejlettségű és adottságú településrészek kiegyensúlyozott fejlesztését. A területi kohézió, a hátrányok mérséklése olyan alapelvek, amelyek lehetővé teszik, hogy a településrészek tudatosan és egyenlő mértékben fejlődjenek.

Versenyképes fejlődés

Településfejlesztés során kiemelten kell azokra az ágazatokra, helyzeti előnyökre figyelni, ahol Előszállásnak versenyelőnyei vannak. Ezek az agrárszféra, növénytermesztés, állattartás.

Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település tartós versenyelőnyei. Ezeknek a területnek a kiaknázatlan lehetőségeit kell a jövőben hasznosítani, ezen terület versenyképes fejlesztésének pozicionálása, a csatlakozó feldolgozóipar megteremtése a jövő záloga.

Integrált fejlődés

Az integrált megközelítés egyszerre tartalmazza a fizikai és az ágazati szemléletet. Az integrált fejlesztési szemlélet alapján olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek egyszerre járulnak hozzá a település fizikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és műszaki környezetének fejlődéséhez. A pontszerű fejlesztések helyett a komplex, egymásra hatással bíró fejlesztéseket kell előtérbe helyezni. Az integrált fejlesztési szemlélet része, hogy a településfejlesztési politikában az önkormányzati fejlesztések ösztönzik a magánérő, magántőke mobilizálását.

2. CÉLOK

A jövőkép csak összehangolt cselekvéssel hajtható végre. Ennek érdekében elsőként a jövőkép megvalósulását meghatározó fejlesztési irányok kerülnek meghatározásra, majd megvalósítás céljából a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága együtt munkálkodik.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A jövőkép megvalósítása érdekében a település hosszútávú fejlődésének alappilléreként értelmezhető négy átfogó cél határozható meg, melyek hozzájárulnak a jövőképben megfogalmazottak megvalósulásához. Az átfogó célok a legfőbb hosszútávon megvalósítandó célok, melyek kijelölik a település legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálják a települést. Az átfogó célok prioritási sorrendben egymás után következnek, azonban nem egymástól elszigeteltek, azoknak együtt, összhangban kell épülniük, erősödniük annak érdekében, hogy a település jövőképe megvalósulása biztos alapokon álljon.

A jövőkép megvalósítását szolgáló átfogó célok az alábbiak:

1. A helyi gazdaság élénkítése, helyi munkalehetőség biztosítása
2. Élhető település, a közösségi kohézió, identitás erősítése, a helyi kultúra, megőrzése és továbbadása
3. A települési környezet értékőrző fejlesztése
4. A térségi kapcsolatok továbbfejlesztése.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Az egyes átfogó célok részcélokra, továbbá programokra bonthatók

1. A helyi gazdaság élénkítése, helyi munkalehetőség biztosítása

Gazdasági környezetfejlesztés kialakításában, a kínálatfejlesztés mellett lényeges az üzleti szolgáltatások bővítése is. Az üzleti környezetfejlesztés mind infrastruktúrafejlesztés, mind a befektetői és vállalkozói igényeket kielégítő szolgáltatásoknak kiépítése. Cél a kisebb vállalkozások segítése és pozícióba hozása. Az iparfejlesztésnél elsődleges cél a környezetbarát technológiákat alkalmazó iparfejlesztés. A kibocsátás, az egészség és környezetkárosító hatások mérséklése a fenntartható gazdaságfejlesztés alapja. A település gazdaságfejlesztésénél figyelembe kell venni a klímaváltozás veszélyeit.

A település gazdaságának túlnyomó része a mezőgazdaság, elsődlegesen növénytermesztéssel, kisebb mértékben állattenyésztéssel és az azokhoz kapcsolódó iparágakkal (feldolgozóipar, élelmiszeripar). A mezőgazdaság versenyképessége érdekében a jó minőségű mezőgazdasági területeket továbbra is meg kell őrizni a termesztés számára. A mezőgazdasági területek jó minőségének megőrzése érdekében az öntözéses területeket fent kell tartani, továbbá a belvízelvezető rendszert karban kell tartani és fejleszteni szükséges. A területek megközelíthetősége érdekében a külterületi földutak burkolása javasolt. A mezőgazdasági vetésszerkezet kialakításánál a hagyományos kultúrák mellett reagálva a piac igényeire a korszerű, a termőföld lehetőségeinek megfelelő kultúrákat is termesztetni kell. Az agrárfejlesztés versenyképessége érdekében cél a vetésszerkezet összehangolása, a megtermelt áruk értékesítése tudatos marketing tevékenységgel. A mezőgazdaságot kiegészítő ágazatok, élelmiszer feldolgozóipar infrastrukturális fejlesztése és a befektetés ösztönzés feltételeinek megteremtése elsődleges prioritású.

A település gazdaságának élénkítése, a helyi munkalehetőségek bővítése az alábbi részcélokkal, programokkal valósíthatók meg.

Átfogó cél	Részcélok	Programok
1. A helyi gazdaság élénkítése, helyi munkalehetőség biztosítása,	1.1. helyi kis és közepes vállalkozások támogatás	1.1.1. helyi kisiparosok, helyi termékek támogatása
		1.1.2. jól megválasztott adópolitika
		1.1.3. gazdasági területek fejlesztése
		1.1.4. helyi piac fejlesztése
	1.2. vállalkozások letelepedésének elősegítése	1.2.1. vállalkozási területek kijelölése
		1.2.2. jól megválasztott adópolitika
		1.2.3. megfelelő marketingmunka
	1.3. munkahelyteremtés	1.3.1. foglalkoztatók ösztönzése
		1.3.2. megfelelő képzettségű munkavállaló
	1.4. partnerségi program kialakítása	1.4.1. önkormányzatok és vállalkozók együttműködése
	1.5. egyéb gazdasági célok	1.5.1. szolgáltatás bővítése
		1.5.2. turizmus fejlesztése

1.1. helyi kis és közepes vállalkozások támogatás

Előszálláson nincs nagyüzemi ipari tevékenység, gazdaságát helyi kis és közepes vállalkozások alkotják. Ezek nagy része építőipar, gép- és gépjárművel kapcsolatos feldolgozóipar, hulladékfeldolgozás, más része helyben hagyományosan kialakult szakmák, ahol helyi nyersanyagot dolgoznak fel. Egyéb szolgáltató, valamint kereskedelmi szektor is jelentős szerepet tölt be a gazdaságában. A településen 37 vállalkozás működik, öt vendéglátóipari, kilenc kereskedelmi, tíz ipari, tizenhárom mezőgazdasági és termékfeldolgozó vállalkozás.

A mezőgazdasági vállalkozások hatékonyan működnek a kiváló és jó minőségű termőföldeken, ugyanakkor kertgazdálkodás és a legelők biogazdálkodás és extenzív állattenyésztés célú lehetőségei kihasználatlanok. Szintén fejlesztési cél lehet a termékek helyben történő feldolgozása és helyi értékesítése a meglévő kereskedelmi egységekben és egy építendő piacon.

Kulcskérdés az állattenyésztési ágazat erősebb szerepének felvállalása a növénytermesztés mellett.

Az állattenyésztés elsősorban a saját felhasználást szolgálja a háztáji, családi állattartásban. Ezen adottságokra építve továbbra is szorgalmazni kell az háztáji gazdaságok fenntartását, működését, korszerűsítését. További cél a legelőterületek megtartására, megőrzésére, azok extenzív állattartással összefüggő hasznosítása. Az állattartó telepekhez kapcsolódóan a helyben történő feldolgozás megteremtését előtérbe kell helyezni korszerű üzemek létesítésével. Lehetőséget kell teremteni az állattenyésztésben a megújuló energiaforrások létesítésére, alkalmazására.

Valamennyi ágazat támogatása a továbbiakban is rendkívüli fontossággal bír részben gazdasági, részben munkahely biztosítása szempontjából, a szolgáltató tevékenységek elsődlegesen a település lakóinak kényelmét szolgálják, erősítik a népességmegtartó képességet.

A gazdasági folyamatok bővülésének, a helyi vállalkozások mennyiségi és minőségi fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze a kedvező helyi adópolitika, és a megfelelő terület biztosítása.

1.2. vállalkozások letelepedésének elősegítése

A gazdaság, önkormányzati források bővülését jelenti további vállalkozások betelepülése Előszállásra. Ennek lehetősége a kiváló közlekedési kapcsolatok és alkalmas fogadó területek kijelölésével biztosított, de szükséges az infrastruktúra ellátás bővítése. Az önkormányzat hatékonyabb marketingmunka folytatásával pályázatokon való részvétellel kereshet újabb letelepülő fejlesztőket.

Meglévő települési adottság a mezőgazdasági állattenyésztő vállalkozások választékbővítésére a gyeprét, legelő területek, a tavak, termékfeldolgozásra a használaton kívüli majorok

1.3. munkahelyteremtés

A gazdasági vállalkozások támogatása közvetetten munkahelyteremtéssel is jár, ami az aktív korú népesség jelentős mértékű ingázásának csökkentése miatt különösen fontos. Helyi munkalehetőségek közül legnagyobb arányban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára munkát biztosító munkahelyek hiányoznak. Ezek megtelepedését a továbbiakban kiemelten kell támogatni.

A helyi gazdaság, a társadalom, a munkahelyteremtés és az oktatás egymással szorosan összefüggő ágazatok. A pozitív gazdasági folyamatok mozgatórugója ezen összetevők megfelelő kommunikációja és összehangolása.

A népességmegtartás érdekében egyik legfontosabb tennivaló a fiatalok itthon tartása. A fiatalok településen tartásához kapcsolódóan fontos, hogy helyben tudjanak elhelyezkedni tanulmányaik befejezése után. Ehhez olyan iskolai oktatás szükséges, amelyre tényleges kereslet van, s az elsődlegesen helyben jelentkezik. A településen alapszintű oktatás folyik, ezért javasolt s fiatalok és a munkavállalók kereslet célú önkormányzati és munkáltatói felvilágosítása, irányítása.

1.4. partnerségi program kialakítása

Önkormányzat a támogatáson kívül bővíteni kívánja az együttműködést a helyi vállalkozókkal, befektetőkkel, kikéri véleményüket, bevonja őket tervezésbe, szervezésbe, a döntésekbe. Az együttműködés egyik eszköze a településrendezési szerződés.

A partnerség a helyi kapcsolatokon kívül többnyire kistérségi, vagy regionális együttműködést is feltételez, ezen a szinten lehet hatékonyabban kiépíteni egy olyan információs rendszert, mely alapján felmérhető, hogy munkakereslet-kínálat szempontjából melyek a hiányzó tevékenységi körök a térségben, illetve mely területeken van túlkínálat. Ehhez kapcsolódóan kialakítható, támogatható egy olyan vállalkozói és gazdasági struktúra, amely figyelembe veszi a mind a piaci keresletet mind a kínálatot.

1.5 egyéb gazdasági célok

A szolgáltatások bővítése – munkaerő-képzés, szociális ellátás, kereskedelem, turizmus kiszolgálása – a lakosság helyben maradását, a lakónépesség növekedését szolgálja.

A gazdaság további jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező ágazata a turizmus, melynek lehetőségeit az átmenő forgalom, valamint a térségi lehetőségek kiaknázását szolgáló együttműködés bővítheti.

A turizmus tekintetében a tömegeket vonzó idegenforgalom helyett a műemlékekre és a táji természeti környezet adottságaira alapozott minőségi tematikus turizmusra kell helyezni a hangsúlyt. Az épített értékek vallási turizmus célpontjainak tekinthetők.

A táji, természeti környezet védelme a szelíd-turizmus meghonosodását indokolná, természetjárással, tanösvényekkel, lovas turizmussal. A horgásztavak jelenleg is ideális helyszínt biztosítanak a horgászturizmus számára, azonban meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy ezek valós gazdasági eredménnyel is járjanak.

Mindezen fejlesztések a szomszédos települések közös szándékával, térségi együttműködésben fejlesztett kerékpárút hálózat, infrastruktúra, szállás- és vendéglátóhelyek kialakításával, majd jelentős marketingmunkával lehetséges.

2. Élhető település, a közösségi kohézió, identitástudat erősítése, a helyi kultúra, megőrzése

A település legfontosabb célja a népességmegtartás és népességnövelés, melynek alapja az élhető települési környezet megfelelő színvonalú, rugalmasan működő intézményrendszerrel. Az élhető település társadalmi, kulturális kohézióval rendelkezik, a lakosság identitástudata a helyben szerveződő programok, társadalmi események segítségével erősödik, őrzik, továbbadják a hagyományokat.

A település társadalmi és kulturális megerősödését szolgálják az alábbi részcélok és programok:

Átfogó cél	Részcélok	Programok
2. Társadalom, kultúra megerősítése	2.1. közösségi kohézió, identitástudat erősítése	1.1.1. partnerségi kapcsolatok erősítése
		1.1.2. közösségi programok, rendezvények szervezése
		1.1.3. közösségi terek fejlesztése, létrehozása
	2.2. oktatás fejlesztése, kulturálódás bővítése	1.2.1. szakoktatás, fakultációk megszervezése
		1.2.2. kulturális rendezvények támogatása
	2.3. civil szervezetek támogatása	2.3.1. önkormányzati támogatás
		2.3.2. pályázási lehetőség
		2.3.3. partnerségi együttműködés
	2.4. fiatalok megtartása a településen	2.4.1. munkaerő kínálat
		2.4.2. letelepedés támogatása
		2.4.3. helyi kulturális, sportolási, rekreációs lehetőségek
		2.4.4. közeleti szerepvállalás

2.1. közösségi kohézió, identitástudat erősítése

Előszállás lakói napjainkban is közösségként működnek, ennek ellenére továbbra is fontos az összetartozás, a közösségi szellem erősítése, hiszen egy település akkor válik igazán élővé, élhetővé, ha az ott lakók magukénak érzik, érzelmileg kötődnek hozzá, s ezért tenni is képesek. A lakosságot partnerként a helyi média, rendezvények segítségével tájékoztatni kell, párbeszéd után be kell vonni a döntésekbe.

Számos olyan esemény van már jelenleg is a település életében, amelyek indirekt módon a lakosság összekovácsolódását eredményezik. Ilyenek azok a közösségi rendezvények, ünnepek, melyek minden évben megrendezésre kerülnek (Előszállásról Nagykarácsonyba vezető „Mikulás-futás”, június első hétvégéjén rendezett „Szállás-napok”, Szüreti felvonulás és bál, Falusi disznóvágás). Ezek az események talán a legjobb alkalmak annak kifejezésre, hogy jó előszállásnak lenni, amikor mindenki találkozhat a másikkal. Ugyanígy rendkívül hasznosak azok a közösségi akciók, amik a település érdekében szerveződnek. (pl. szemétszedés, elektronikai hulladékgyűjtés, veszélyes hulladékgyűjtés, a legszebb konyhakert program, faluszépítő akciók, legszebb hagyomány őrzően felújított épület, „Tiszta udvar rendes ház” cím bevezetése stb.).

A településhez kötődésnek egyik fontos összetevője a település megismerése. Ennek eszköze lehet a tájház, helytörténeti gyűjteménnyel, elsősorban helyi kötődésűek időszaki kiállításával, különböző hagyományőrző rendezvényekkel (Előszállás története könyv megjelentetése). Mindezek segítik a település múltjának megismerését, a hagyományok átélését, átadását a fiatal korosztálynak, s bevonásukat a folytatásba.

Előszállás esetében nagy jelentősége van a zirci ciszterek által kialakított gazdálkodási hagyományoknak. Ezek ápolása, megtartása, bemutatása, őrzése a közösségi összetartozás szempontjából kiemelt fontossággal bír, s bemutatása egyik lényeges rendeltetési eleme lehetne a szintén általuk épített rendház revitalizációjának.

2.2. oktatás fejlesztése, kulturálódás bővítése

Egy település legfontosabb jellemzője a népességmegtartó képessége. A helyben maradást célzó és hatékonyan működő intézményrendszert már a legfiatalabb korosztály számára is ki kell építeni, a meglévőket fejleszteni. Ehhez a legkézenfekvőbb eszköz az oktatás fejlesztése. A jelenleg is magas színvonalú képzések köre tovább bővíthető felelevenítve az egykor jól működő, a település mezőgazdaságának alapját megteremtő helyi szakembereket képző szakoktatást. Továbbra is támogatandó az alapfokú művészeti oktatás. Az iskolába kerülést megelőzően ugyanúgy kiemelt jelentőséggel bír a gyermekekről való gondoskodás, melynek első lépcsőfoka egy helyi bölcsőde létrehozása. Az iskola elvégzése után fontos, hogy a fiatalok helyben tudjanak elhelyezkedni. Ehhez az iskolai oktatás, illetve a munkahelyek munkaerő-keresletének összehangolása is szükséges.

Fontos, hogy a munkán kívül a szabadidő eltöltése is a lakóhelyhez kötődjön. A településen már meglévő kulturális intézmények programkínálatát célszerű bővíteni. További szabadidő eltöltési lehetőségeket kell biztosítani, a meglévőket népszerűsíteni annak érdekében, hogy a fiatalok és a felnőttek ne más települések vagy közeli városok intézményeit keressék.

Kiváló rekreációs területek állnak rendelkezésre, melyek fejlesztéséhez, üzemeltetéséhez a vállalkozót meg kell keresni (horgászat, helyi melegvíz hasznosítása).

A helyi sport, mint a szabadidő eltöltésének lehetősége szintén fejlesztendő. A csapatsportok nagymértékben hozzájárulnak a települési kötődéshez, miután a fiatalok Előszállás színeiben képviselik a települést. Terv műfüves kispálya kialakítása, szabadtéri "kondipark" létrehozása.

Az egészségügyi szolgáltatások biztosítása és a szociális gondoskodás szintén alapvető összetevője a népességmegtartásnak. Egészségügyi téren leginkább minőségi fejlesztésekre, lenne szükség. Lényeges az idősebb korú népességről való gondoskodás bővítése. A lakosság ugyanis előregedő, a 60 év felettiek száma meghaladja a 14 év alattiakét. Előszálláson a szociális gondoskodás jelenleg is erős, de a szolgáltatások köre tovább bővíthető.

2.3. civil szervezetek támogatása

A társadalmi összetartozásnak és a város élhetőségének jelentős bázisát adja a számos működő civil szervezet, egyesület. A sokszínű tevékenységet végző szervezetek támogatása ezért a későbbiekben is kiemelt jelentőségű, mely jelentheti a működési helyszín, források biztosítása, támogatásuk pályázati részvételben.

Eredményesebb munka végezhető a szomszédos településekkel történő együttműködés esetében.

2.4. fiatalok megtartása a településen

A népességmegtartás egyik legfontosabb eszköze a fiatalok településen tartása. Ennek elsődleges eszköze a tanulmányaik befejezése után a helyben történő elhelyezkedés, visszatérés a településre. Olyan szakmát, képzettséget adó iskolai oktatás szükséges, amelyre tényleg kereslet van, s a kereslet helyben jelentkezik.

Önkormányzat lehetőségének megfelelően támogatja a lakhatási lehetőségük megteremtését akár telekhez jutással, akár anyagilag.

Önkormányzat bölcsőde építését kezdeményezi, bővíti a sportolási, kulturálódási és rekreációs lehetőségeket rendezvények szervezésével, fogadóhelyek megteremtésével.

3. A települési környezet értékőrző fejlesztése

A települési környezet meglévő értékeit megóvó fejlesztése az alábbi részcélok és programok megvalósításával történhet:

Átfogó cél	Részcélok	Programok
3. A települési környezet értékőrző fejlesztése	3.1. Az épített környezet, a településkép értékőrző védelme	3.1.1. területfelhasználás prioritási szempontjai, a meglévő belterületi tartalékok elsődleges felhasználása
		3.1.2. a településkép őrzése, megújítása – arculatalakítás
		3.1.3. az épített értékek megőrzése, felújítása és hasznosítása
		3.1.4. a vasútállomás környezetének rendezése
		3.1.5. a zöldfelületi rendszer fejlesztése
	3.2. A táji, természeti környezet megóvása	3.2.1. a természeti, táji értékek megóvása
		3.2.2. tájhasználat racionalizálása
		3.2.3. a zöldfelületi rendszer fejlesztése
		3.2.4. lakosság környezettudatosságra nevelése
	3.3. infrastruktúra fejlesztés	3.3.1. elkerülő út megépítése
		3.3.2. kerékpárút-hálózat kiépítése
		3.3.3. balesetmentes közlekedés biztosítása
		3.3.4. parkolóhelyek biztosítása
		3.3.5. infrastruktúrafejlesztés a területi fejlesztéssel párhuzamosan
		3.3.6. a szennyvíztisztító telep korszerűsítése, a szennyvízcsatorna hálózatra rákötések szorgalmazása
		3.3.7. felszíni vízelvezetés térségi szintű megoldása
		3.3.8. belterületi utak portlanítása, (járdák, árkok felújítása)

3.1. Az épített környezet, a településkép értékőrző védelme

A település fejlődése értelemszerűen területi változásokkal is jár, s ennek során a legfontosabb feladat az előre gondolkodás és tervezés, illetve a kitűzött célok lépésről lépésre történő megvalósítása.

Előszállás településrendezési eszközei alapján a település jelentős fejlesztési tartalékokkal rendelkezik, így a területi vonzatú fejlesztések esetében elsődlegesen a meglévő beépítetlen területek hasznosításában, használaton kívüli épületek, épületegyüttesek revitalizálásában kell gondolkodni, betelepülő fejlesztések számára a kiváló közlekedési kapcsolatokkal rendelkező – M6 dunaföldvári csomópontja - térsége alkalmas.

A településen a családiház építésének kétfajta lehetősége adott:

- a nagyszámú meglévő foghíj beépítésével, romlott állagú épületek cseréjével,
- az Árpád út és Petőfi Sándor út között a mély telkek megosztásával és tömbfeltárással kialakított új lakóterületek beépítésével.

A foghíjbeépítés költségtakarékos megoldása az utcaképet zárja, a településképet javítja, a meglévő infrastruktúrát hatékonyabban használja, a lakhatási lehetőség így módon történő biztosításának elsőbbséget kell élveznie, az önkormányzatnak ezt kell támogatnia.

Az új fejlesztési területek felhasználását hosszú és költséges előkészítő munka - körültekintő előzetes vizsgálatok, igényfelmérés, marketingmunka - előzi meg, nagy terhet róva az önkormányzatra. Az új

terület felhasználásánál rendkívül lényeges a megvalósíthatóságot és a finanszírozást megkönnyítő ütemezhetőség.

Mindkét esetben a tervezés során fontos a települési szövetbe való beillesztés, a meglévő településszerkezethez és épített környezethez történő alkalmazkodás. Ezen szempontok a településszerkezeti tervben, a TAK-ban és a Településképvédelmi rendeletben megjelennek.

A két településközpont – „igazgatási, intézményi, kereskedelmi” és az „oktatási és kulturális” – területi tartalékokkal rendelkezik, a hiányzó ellátó funkciók pótlása, az intézmények bővülési igénye ezeken a területeken javasolt: vasútállomás mellett piac, kultúrház mellett bölcsőde építhető, óvodai és iskolai létszám növekedése esetén ezen intézmények bővítése is a szomszédos tartalékterületeken megoldható. A település számára közvetetten jelentős fejlesztési potenciál a ciszterci rendház épülete, területe. Felújítása, hasznosítása a központ arculatát javítja, működtetése munkahelyet teremt, bővíti a turisztikai választékot.

Különleges rekreációs területként a megkutatott melegvíz hasznosításra épülő fürdő, pihenő és sportcentrum kialakítása a rendház melletti szabad zöldterületen idegenforgalmat generálva munkahelyet teremt, bővíti a szabadidő eltöltésének lehetőségét, a településképet pozitív irányba befolyásolja.

Különleges mezőgazdasági üzemi területek részben új létesítményekkel ellátottak, részben újra működő majorok, részben felújításra váró egykori majorok, telephelyek (Robert-völgy)

A feladatok megvalósítása érdekében a fejlesztési területekre célszerű az önkormányzat elővásárlási jogát kiterjeszteni. Ennek különösen nagy jelentősége van az intézmények bővítése esetében.

A fejlesztések tervezése során a „Településképvédelmi rendelet”-ben meghatározott területi és egyedi védelem területeinek megtartása és védelmük irányadó, folyamatosan ellenőrizendő.

A település számos olyan területi és egyedi értékkel bír, melynek megőrzése az egyes fejlesztések során kiemelten kezelendő. Ezek közé tartoznak a településközpontok hagyományosan kialakult szerkezete (Fő tér, Cifrakert), térfala egyes karakteres utcaképek (Petőfi Sándor u. egyes szakaszai), épített értékek (cisztercita rendház, Róbert völgyi major). A városrendezés és -fejlesztés során lényeges, hogy a jelenleg többnyire karakteresen elkülönülő településrészek jellegzetes arculata megmaradjon, ez kihangsúlyozásra kerüljön. Ez nemcsak építészeti, hanem első lépésben településrendezési és szabályozási kérdés.

Település arculatát javító elem, tekintettel a központközeli pozíciójára a vasútállomás környezetének rendezése, együttműködve az üzemeltetővel.

A területi vonzatú fejlesztéseken belül nem elhanyagolható jelentőségű a zöldfelületi rendszer fejlesztése sem. A zöldfelületek, zöldterületek kiterjedése, állapota nagyban befolyásolja a lakosság komfortérzetét, és teret biztosít a kapcsolódásnak, a szabadidő eltöltésnek, a közösségi életnek.

A zöldfelület növelésének fontos, klímaszabályozó elemei a fasorok, mind külterületi mezőgazdasági területek, mind a belterületi utcák mentén. Jelentős szerepe lehet a fasor telepítésének a 61. sz. út mellett, ahol hófogóként is szerepel.

Előszállás gazdag zöldterületekben közparkok (Szögletkert, Cifrakert), és közkertek övezeti besorolásban. Állapotuk megfelelő, használatuk választék bővítése javasolt. A fejlesztendő lakóterületek is rendelkeznek megfelelő mennyiségű zöldterülettel, közkerttel. A megkezdett, s igényesen kivitelezett köztér felújítás a továbbiakban is folytatandó.

3.2. A táji, természeti környezet megóvása

Előszállás területén a vízfolyások mentén az országos ökológiai hálózatnak több olyan eleme (magterület, ökológiai folyosó, NATURA 2000 terület) található melynek táji és természeti megóvása, fenntartható hasznosítása folyamatosan és kiemelten kezelendő szempont. A vízfolyások, arra fűződő tavak láncolata, azokat kísérő gyepek, legelők, rét területek nemcsak összefüggő élőhelyet biztosítanak, de

extenzív állattartásra, horgászatra, turizmusra, pihenésre kiválóan alkalmasak. (Robert-völgy mellett, Gulyamajorban különleges beépítésre nem szánt rekreációs övezetek)

A külterület mezőgazdasági tájszerkezete a táji adottságokhoz alkalmazkodó területhasználatok kialakításával tartható meg leginkább.

Előszállás esetében speciális területek az egykori zártkerti részek, amelyek részben lakottak, részben hétvégiházaz üdülőterületek. E területek esetében különösen fontos a tájhasználat szempontjából a tudatos tervezés, a korábbi kertes mezőgazdasági használat visszaállítása, a közlekedési hálózatának megújítása.

Zöldfelületi rendszer kiegészítését, mennyiségének növelését és választékának bővítését adják az újonnan telepített és a kiegészítendő fasorok, a közterületi zöldfelületek megújítása, funkcionális választékának bővítése. A zöldfelületek klimatikus, közérzetjavító, településképet formáló vizuális hatása jelentősen befolyásolja a település élhetőségét, és vizuális látványát.

Nagy hangsúlyt kell helyezni a környezeti elemek védelmére, tekintettel arra, hogy ezek is hozzájárulnak a környezet vonzerejéhez.

Nem elhanyagolhatók a lakossági tevékenységből eredő környezetterhelési problémák, ezért a környezetvédelem során kiemelt fontosságú a megelőzés és szemléletformálás. A lakosság nagyon sokat tud tenni saját életterének környezeti megóvásáért. A védelem lényeges eleme az illegális hulladék-elhelyezés felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés. Ki kell alakítani a célzott hulladékelhelyezési pontokat.

3.3. infrastruktúra fejlesztés

Közlekedési szempontból a település lakhatóságát, épített értékeinek védelmét leginkább befolyásoló tényező a 61. sz. közút Előszállás belterületét elkerülő szakaszának megvalósítása. Gazdaságfejlesztési jelentőségű lenne közös megállapodás a MÁV-val az ipari szárnyvonal hasznosíthatóságára a helyi logisztikai vállalkozások számára.

A kistérségi kapcsolatokat, a szomszédos települések elérhetőségét, a turizmust jelentősen fejleszthetné a kerékpárút hálózat főútvonalak menti szakaszának kiépítése, a hiányzó infrastruktúra kialakítása.

Belterületen a legfontosabb fejlesztési feladatok a meglévő utak felújítása, a burkolatlan utak szilárd burkolattal való ellátása, főút mellett járda kiépítése.

A zártkertek területén a teljes közlekedési hálózatot felül kell vizsgálni és újra értelmezni.

Forgalomtechnikai fejlesztésekkel biztosítani kell a balesetmentes közlekedést.

A közintézmények gépkocsiparkolói számára közterületi parkolókat kell kialakítani.

Jelenlegi – kedvezőnek mondható – közművesítettségi arány további növelését célul kell kitűzni, a fejlesztési területek beépítése során kiemelten kell kezelni az összközművesítés megvalósítását, azaz hogy a bekötések - rákötések megtörténjenek.

A megoldandó feladatok:

- a szennyvíztisztító kapacitásbővítése a szomszédos települések szennyvizeinek fogadására, illetőleg a szennyvízcsatorna hálózat teljes körű kiépítése és a rácsatlakozások szorgalmazása,
- térségi szinten a csapadékvíz megfelelő elvezetését a befogadóig.

A településen elsődlegesen közösségi épületek esetében szerephez jut az alternatív energia hasznosítása, mely számottevő környezeti terhelés csökkenést eredményezhet. Ennek alkalmazását szorgalmazni kell magánvállalkozások, lakóépületek esetében is.

4. A térségi kapcsolatok továbbfejlesztése.

A különböző szintű és irányú térségi kapcsolatok kialakítása, koordinálása kulcsfontosságú a település fejlődése szempontjából.

Ennek megvalósulását segítik elő az alábbi részcélok és programok:

Átfogó cél	Részcélok	Programok
4. A térségi kapcsolatok továbbfejlesztése	4.1. együttműködések erősítése	4.1.1. összefogás, párbeszéd a környező településekkel
		4.1.2. közös programok, rendezvények szervezése
		4.1.3. tágabb térségi együttműködések, testvérvárosi kapcsolatok ápolása
		4.1.4. helyi identitástudat erősítése (konzorciumi pályázat Mezőfalva vezetésével)
		4.1.5. klímastratégiai pályázat (konzorciumban a település vezetésével)

4.1. együttműködések erősítése

A település térségben elfoglalt pozíciója erősíthető a szomszédos településekkel a horizontális kapcsolatok fejlesztése. Ez együttműködést jelent a szomszédos önkormányzatokkal, hatóságokkal, különböző civil szervezetekkel.

A közös fejlesztési programok kidolgozása esetén az elképzelések összehangolásra kerülnek, így azok egymást kiegészítik, erősítik, kiküszöbölve a rivalizálást. Nagyobb az esély a különböző pályázati lehetőségek elnyerésére több települést tömörítő szervezet együttműködési lehetőségeinek kihasználása révén.

A települések együttműködése turisztikai választékbővítés céljából a természeti táji és épített látvány elemek összekapcsolásával, közös programokkal, rendezvényekkel, kiépített kerékpárút hálózattal, turisztikai infrastruktúrával nagyobb esélyt ad az idegenforgalmi fejlődésnek.

Oktatás, kultúra és egészségügy területén a kapcsolattartás a nagyobb városokkal a lakosság minőségi kiszolgálásához hozzájárulna.

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

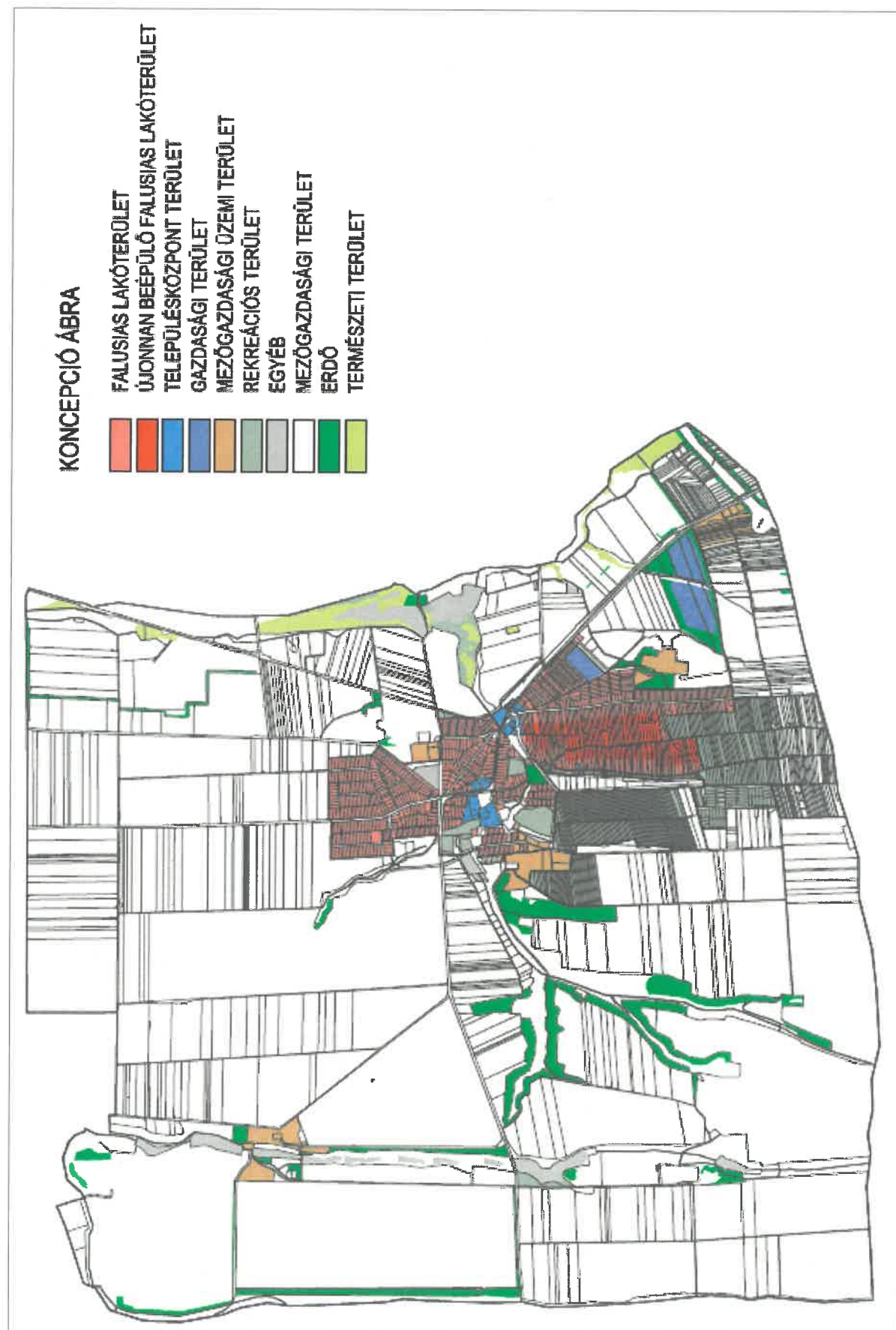
A település használat szempontjából karakteresen elkülönülő területi egységei a TAK alapján:

- falusias lakóterület
- újonnan beépülő lakóterület
- településközpont terület
- gazdasági terület
- mezőgazdasági üzemi terület
- rekreációs terület
- egyéb terület
- mezőgazdasági terület
- természeti terület

A fejlesztési célok többsége a település egész területét érinti, ezek a mindenhol érvényesítendő **általános célok**, illetve a területhez ténylegesen nem köthető fejlesztések:

- helyi kis és közepes vállalkozások támogatása
- munkahelyteremtés,
- partnerségi program kialakítása,
- identitástudat erősítése, összetartozás erősítése,
- oktatás, egészségügy, szociális ellátás erősítése,
- civil szervezetek támogatása,
- fiatalok itthon tartása,
- szociális háló erősítése,
- épített környezet, településkép értékőrző védelme,
- táji- és természeti környezet megóvása,
- infrastruktúrafejlesztés,
- együttműködések erősítése

Településrészek funkcionális megoszlása

A településrészekre vonatkozó **részcélok**

Falusias lakóterület

Falusias lakóterület részei

- a kialakulás történelmi stádiumainak jellegzetesen elkülönülő arculatát magánviselő területegységek a történelmi lakóterület,
- az átalakuló településrészek, ahol szempont a jellemző karakter őrzése illeszkedéssel az új építések, felújítások esetében.

Előszállás legrégebbi beépítése a viszonylag kiemelkedő hosszan elnyúló magaslatának rétegvonalán fekvő Árpád út. és Petőfi S. út. között alakult ki. Mindkét utca egyoldali beépítésű volt, a hosszú szalagtelkeik délkelet és északnyugat irányban emelkednek a dombgerinc felé. Az oldalhatáron álló utcára merőleges nyeregteretűvel rendelkező tornácos lakóépületek változó mélységű előkertekkel csatlakoznak az utcavonalhoz. A megmaradó hagyományos parasztházak száma az utca távolabbi szakaszán több. Egy-egy átépítés felújítás ellenére a hagyományos tömegformálás és építési mód miatt mégis szép, egységes utcaképek látványát nyújtják ezek a távolabbi utcaszakaszok. Az új építés a település központja felé sűrűsödik, ezt a területet már átalakult településrésznek tekinthetjük.

Az átalakuló településrészek építésének folyamata több ütemben zajlott, és tart ma is szabályos hálós szerkezetű, szélesebb és kisebb mélységű telkek alkotta tömbökben az alábbi jellegzetességekkel:

- teljes utcahosszon sátorteretű, szinte azonos méretű kockaházak épültek,
- megjelentek az utcára merőleges gerincű, térfallal rendelkező beépített tetőteres épületek,
- a tetőgerinc iránya utcával párhuzamosra változott, szintszám növekedett, új motívum az utcára, jobb esetben kertre tájolt loggia vagy erkély,
- napjaink bontott tömegű, változó stílusú épületelemekből összerakott lakóházai és az enyhébb hajlásszögű tetővel rendelkező „mediterrán” jellegű épületei.

Ezen területeken az építés területi lehetőségei

- elsődlegesen célszerű a foghíjak beépítése, mellyel az utcakép egységesen zárttá válik,
- tekintettel a megváltozott életmódhoz alkalmazkodó kisebb területi igényre - újabb építési lehetőség a tömbfeltárás, a keresztutcák telekmegosztásai, a kialakított közműhálózat hasznosításával.

Arculati szempont a jellemző karakter őrzése illeszkedéssel az új építések, felújítások esetében.

Fejlesztési célok:

- épített környezet, településképi értékőrző védelme, felújítása,
- közösségi terek kialakítása,
- tömbfeltárás,
- infrastruktúra fejlesztése a csatlakozások bővítésével,
- közlekedési fejlesztések járdaépítés, utak burkolása,
- közterületeinek zöldfelületi rehabilitációja, utak menti fasorok ültetése,
- lakóingatlanok felújítása, energetikai korszerűsítése,
- turizmust kiszolgáló infrastruktúra létrehozása (szálláshelyek),
- nagyüzemi állattartási funkciók lakóövezetből majorokba, zártkertbe vagy külterületre áttelepítése

Újonnan beépülő lakóterület

Az Árpád út és Petőfi Sándor út közötti magaslaton található beépítetlen lakóterület, az utcai lakótelkek mély telkeinek művelt vagy parlagon hagyott hátsó kertjei. Ezen a területen a rétegvonalakkal párhuzamosan és az azokat merőlegesen összekötő utcák által határolt tömbök telekalakításánál tekintettel kell lenni a meglévő telekstruktúrára – telekszélességre – beépítési módra. Az újonnan beépülő területen javasolt a kertvárosias karakter kialakítása, a mai építészeti formavilág eleminek alkalmazása. Az építés tömbönként, ütemezetten javasolt.

A meglévő belterületi tartalékok kihasználása (lakóterületek)

- településkép megújítása – arculatalakítás,
- szervezőerővel rendelkező közösségi terek kialakítása,
- infrastruktúra kiépítése,
- megújuló energia hasznosítás,
- nagyüzemi állattartási funkciók lakóövezetből majorokba, zártkertbe vagy külterületre áttelepítése

Településközpont terület

A központok kialakult területek, ahol a hiányzó vagy igény esetén bővítendő rendeltetések számára kellő szabad terület áll rendelkezésre:

- az intézményi kereskedelmi központban piac építésére, óvoda bővítésére,
- az oktatási, kulturális központban bölcsőde építésre, iskola bővítésére

Fejlesztési célok

- épített környezet, településkép értékőrző védelme,
- épített értékek megőrzése, felújítása és hasznosítása,
- a műemlék ciszterci rendház felújítása céljából fenntartható hasznosítására új funkció betelepítése,
- az eltérő rendeltetésű központok eltérő karakterének megőrzése az új elemek kialakításánál,
- közintézményi, közigazgatási fejlesztések,
- a szolgáltatási szektor fejlesztése,
- piac, bölcsőde építése,
- turizmust kiszolgáló infrastruktúra létrehozása (tájékoztató központ),
- az új fejlesztések illeszkedése a környezetébe,
- vasútállomás környezetének rendezése,
- szervezőerővel rendelkező közösségi terek kialakítása,
- zöldterületek tematikus fejlesztése,
- közlekedési fejlesztések (balesetmentes közlekedés kialakítása főút mellett járdaépítéssel,
- minőségi turizmusfejlesztés,
- megújuló energia hasznosítás

Gazdasági terület

Elhelyezkedésüket tekintve a belterületi határ mentén, és az M6 autópálya csomópontja közelében találhatók.

A működő gazdasági telephelyek területileg fejlesztési tartalékokkal rendelkeznek, a betelepülő gazdasági vállalkozások számára kijelölt területekre gazdasági vállalkozók jelentkezését várja az önkormányzat.

Fejlesztési cél:

- gazdaságfejlesztés új területek kijelölésével, infrastrukturális fejlesztésével,
- korszerű tömegű, anyagú és a technológiai elvárásoknak megfelelő épületek építése,
- a szolgáltatási szektor fejlesztése,
- gazdasági vállalkozás letelepedése, működése,
- hagyományos kisipar „újraélesztése”,
- megújuló energia (nap-, bioenergia) hasznosítás

Mezőgazdasági üzemi terület

A gazdálkodó múlttal rendelkező település egykori majorjainak, szövetkezeti központjainak területén, és szomszédságában bővültek a mezőgazdaság termelő és feldolgozó üzei. Ezek részben felújítottak, új épületekkel bővültek, részben alulhasznosítottak, vagy használaton kívüliek.

Fejlesztési cél:

- termékfeldolgozás bővítése,
- elsődlegesen a leromlott állagú használaton kívüli épületek hasznosítása,
- az újonnan kijelölt fejlesztési területeken az épületekkel a mezőgazdasági táji karakter őrzése,
- mezőgazdaság racionalizálása,
- állattartás fejlesztése, korszerűsítése,
- új állattartó telepek megvalósítása,
- hagyományos állattenyésztés bevezetése,
- megújuló energia (nap-, bioenergia) hasznosítása

Rekreációs terület

A rekreációs területek a természeti adottságokat érvényesítő új fejlesztések területei és meglévő területek:

- a történelmi településközponthoz csatlakozóan, a rendelkezésre álló melegvizet hasznosító fürdő-szabadidő-pihenés célú új fejlesztés,
- a természeti táji környezet adottságaira épülő, a tavak környezetében kialakítandó különleges beépítésre nem szánt rekreációs terület turisztikai választékbővítés céljából,
- kertes mezőgazdasági területek

Fejlesztési cél:

- belterületen a településközpont arculatához illeszkedő építés az ősfás növényzet figyelembevételével,
- természetvédelmi területen táji hagyományokat őrző épület elhelyezése,
- a mezőgazdaság tájkarakterre jellemző kertes területek megőrzése, használatának felélésztése,
- a zártkerti területek rendezése,
- minőségi turizmusfejlesztés,
- táji, természeti környezetre alapozott idegenforgalmi fejlesztés,
- turisztikai célpontok létesítésével választékbővítés

Egyéb terület

Települési szolgáltatások területei, temető, vízmű, szennyvíztelep.

Fejlesztési cél:

- szennyvíztisztító bővítése,
- temető kegyeleti emlékpark részének bővítése,
- temető örökzöld növényzettel való bekerítése

Mezőgazdasági terület

Külterület település jellegét meghatározó része, általában szántó műveléssel, a vízfolyások mentén kihasználatlan gyeper, rét- legelő területekkel.

Fejlesztési cél:

- a hagyományos állattartás visszaállítása
- állatvilág természetes környezetének megőrzése, bemutatása

Természeti terület

A vizek menti nádasok területe

Fejlesztési cél:

- területek megőrzése

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A településfejlesztési koncepció készítését egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat részletesen bemutatja a település jelenlegi helyzetét, a gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatokat, tendenciákat, ehhez képest határozza meg a település az elérendő célt. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a „Megalapozó vizsgálat” dokumentáció tartalmazza az alábbiak szerint:

- a társadalmi adatok 1.7, 1.8 fejezetek
- a gazdasági adatok 1.9, 1.10 fejezetek
- környezeti adatok 1.12, 1.13, 1.14, 1.17, 1.18 fejezetek

Település jelenlegi állapotának jellemzése

Beavatkozási terület	Beavatkozási terület leírása	2018.évi érték	Megjegyzés
Lakónépesség száma *	Lakónépesség száma (fő)	2323fő	2020-as becsült adat 2349
Vállalkozások száma	vállalkozások száma (db)	37	
Kereskedelem	Kereskedelmi egység száma	9	
Vendéglátás	Vendéglátóegységek száma	5	
Mezőgazdaság	Üzemek száma	13	
Ipar	Üzemek száma	10	
Idegenforgalom	Kereskedelmi szálláshelyek	0	
	vendégéjszakák száma	0	
Közfoglalkoztatottak		13	
Munkanélküliek		52	
Bölcsődei létszám		0	
Óvodáskorúak		81	
Iskoláskorúak		169	
Társadalmi önszerveződés	Civil szervezetek száma	15	
Épített új lakások		1	
Korszerűsítés	Felújított, korszerűsített lakások aránya %	5%	
Felújított, korszerűsített intézmények	Felújított, korszerűsített intézmények száma (db)	5	
Megújuló energiahasználat	közösségi létesítményeken	3	
Kerékpárutak	Kerékpárutak hossza (km)	0	
Lakások száma		953	
Közüzemi vízellátás	Lakások %-a / hálózathossz	83 % / 27,1 km	2017-es adat
Közüzemi csatorna rákötés	Lakások %-a	78 %	2017-es adat
Földgázellátás	Lakások %-a / hálózathossz	79 % / 34,4 km	2017-es adat
Villamosenergia ellátás	Lakások %-a	99 %	2017-es adat
Telefon ellátás	Lakások %-a / lakásszám L	45,5 % / 434 L	2017-es adat
Kábel TV hálózat	Lakások %-a / lakásszám L	63 % / 601 L	2017-es adat

* Megjegyzés:

Ha népesség azonos ütemben változna mint [2018-2019] időszakban (1.13%/év), 2020-ban Előszállás lakossága 2 349 lenne.

Lakások száma 953, ez 2,4 fő / lakás sűrűséget jelent.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Az infrastruktúra elemek részletes ismertetését a „Megalapozó vizsgálat” 1.15, 1.16 fejezetei tartalmazzák.

A területigényes fejlesztendő infrastruktúra elemek:

- terveken már kijelölt 61.sz. II. rendű főút belterületet elkerülő szakaszának megvalósítása.

Területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatások

- hétvégházak üdülőterületen tájvédelmi és kertgazdálkodási fejlesztése céljából az eredeti kertes mezőgazdasági területfelhasználás visszaállítása, ahol megvalósítható a biogazdálkodás sokszínűsége,
- Természetvédelmi szempontból jelentős változás a nádas területeken az általános mezőgazdasági területfelhasználás természetközeli területfelhasználássá változtatása,
- Új területfelhasználás az ökológiai hálózat területén a tavak mellett különleges beépítésre nem szánt rekreációs területfelhasználás, ahol a természeti állapot megőrzése mellett lehetőség nyílik a szabadidő változatos eltöltésére természetmegfigyeléssel, horgászattal. Ezen területek a Nagykarácsonyi-vízfolyás mellett találhatóak a település keleti és nyugati határában, a 61. sz. útról könnyen megközelíthetően.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Előszállás történelmének részletes leírását a „Megalapozó vizsgálat” 1.14.6. fejezete és a „Települési örökségvédelmi hatástanulmány” tartalmazza.

Összefoglalva:

Nevének első írásos említése 1537-ben bukkant fel. Előszállás környéke Fejér megye egykor sűrűn lakott, késővaskori települési helyei közé tartozik. A falu határa az avar kori lelőhelyek jelentős tárháza. A 13. század utolsó harmadától a kunok szállásterületére esett. A török idők alatt lakott hely volt, a felszabadító harcok idején azonban elpusztult, lakosai elmenekültek. 1659-ben a ciszterciek megváltották a birtokot, 1945-ig a ciszterciák Fejér megyei uradalmának központja, de jobbágyfalut 1811-ig nem telepítettek. A szétszórt gazdálkodási központokat 1928-ban nagyközséggé alakították Előszállás néven.

Az országos és helyi örökségi értékek listáját, részletes bemutatását a „Megalapozó vizsgálat” tartalmazza, az országos védelemről a vonatkozó törvények és jogszabályok, a helyi védelemről a „Településkép védelméről” szóló 15/2017. (XII.22.) sz. önk. rendelet intézkedik.

Régészeti örökség:

A településen 19 db nyilvántartott lelőhely található, ezek közül 3 db (Felsőpáskomi-dűlő, Páskom, Felső-Páskom) fokozottan védett. A patakok, vízfolyások 4-500 m-es sávja régészeti érdekű terület.

Műemlékek:

A település műemlékei a Római Katolikus Templom és Ciszterci rendház a Szögletkertben valamint ezek ex-lege műemléki környezete.

A helyi védelem területileg és egyedileg védett elemekre terjed ki.

Területi védettség részben a hagyományos telekszerkezettel, beépítéssel, utcaképpel rendelkező területeket (Petőfi Sándor u.; Szögletkert, Cifrakert térsége), részben a településképi szempontból meghatározó területeket (Petőfi Sándor u.; Szögletkert, Cifrakert térsége; Fő tér; Robert-völgy; Túzokvölgy; Gulyamajor) érinti.

A helyi egyedi védelem elemei épületek (12db), műalkotások (14db), természeti elemek (2db).

A régészeti lelőhelyek elhelyezkedésére tekintettel kell lenni a területfelhasználás megváltoztatásánál, s amennyiben azok nem elkerülhetők, a törvények jogszabályok előírásai szerint kell eljárni.

A műemlékek védelmének elsődleges szempontja a környezetterhelés – 61. sz. főút forgalmából keletkező légszennyezés, rezgésterhelés – csökkentése. Megoldási javaslat forgalomtechnikai változtatások bevezetése, a terveken kijelölt elkerülő út megépítésének szorgalmazása, annak megépüléséig forgalomtechnikai eszközök alkalmazása.

A több éve használaton kívüli leromlott állagú Ciszterci rendház vallási, oktatási, szociális rendeltetésű felújítása, fenntartható üzemeltetése a település számára számos előnyt jelenthet, a településképet javítja, munkahelyet teremt, idegenforgalmi célpontként turizmus választékát bővítő elem.

A helyi védelem közvetlenül az önkormányzati rendelet előírásainak betartásával, közvetetten nyilvánosság bevonásával, megvalósult jó példák értékelésével, épületek értékőrző felújításának ösztönzésével, újrahasznosításukra befektetőket vonzó helyi politika kialakításával érhető el. A helyi védett elemek közül kiemelt figyelmet kell fordítani a Robert-major és a Borház eredeti állapotának visszaállítására, fenntartható üzemeltetésére.

A települési értékek védelme a gyökerek ápolása, az identitástudat erősítése, a lakóhelyhez kötődés szempontjából is kiemelt figyelmet érdekel.

3.4 A TELEPÜLÉS VIZSGÁLATA SWOT TÁBLÁZATBAN ÖSSZEFOGLALVA

A településfejlesztési koncepció elkészítésének eszköze a SWOT táblázat készítése, a település adottságait erősségekre és gyengeségekre osztva meghatározhatók az adottságokból adódó lehetőségek és a települést veszélyeztető tényezők elemei.

A feltüntetett lehetőségek és veszélyek nem jelentik a jövőbeni fejlődés kimenetelét, általában a két fejlődési irány közötti események bekövetkezése várható a fenntartható és értékörző fejlesztés figyelembevételével.

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
- kedvező lakossági korstruktúra - közmunkaprogram hatékony kihasználtsága,	- halálozások száma nagyobb az élve születéseknél, - pozitív vándorlási egyenleg
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek)	
- erős identitástudat, - hagyományőrzés, - számos civil szervezet	- elegendő támogatási forrás hiánya
3. Intézmény-rendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	
- meglévő, jól működő intézményhálózat, - oktatási, egészségügyi alapellátás biztosított,	- korlátozott szabadidő eltöltési, rekreációs lehetőség, - hiányos alapszintű kereskedelmi és szolgáltató hálózat, - bölcsőde hiánya, - piac hiánya
4. Gazdasági szerkezet és dinamika	
4.1 Gazdaság	
- rendelkezésre álló gazdasági vállalkozásokat fogadó gazdasági kereskedelmi szolgáltató terület, jó közlekedési kapcsolattal, - hagyományos kisipar újjáélesztése,	- gyenge tőkevonzó képesség, - tőke és szakértelem hiánya a vállalkozók körében, - gyenge vállalkozási aktivitás, - kislétszámú vállalkozások, - termékfeldolgozás hiánya, - munkahelyek hiánya, - foglalkoztatottak alacsony létszáma, - alacsonyan képzett munkaerő, - szolgáltató szektor részleges hiánya, - parkolóterület hiánya tehergépkocsik számára
4.2 Mezőgazdaság	
- mezőgazdasági üzemi vállalkozások számára kijelölt területek, - mezőgazdasági művelés hagyományai, - kiváló termőhelyi adottságú szántók a növénytermesztés számára, - területek hagyományos állattartás számára, - meglévő állattartás fejlesztése, korszerűsítése, - új állattartó telepek létrehozása, - horgászto fejlesztése, - extenzív állattartás visszaállítása,	- hagyományos állattartó területek kihasználatlanok, - kertgazdálkodási területen kijelölt üdülőterület, - termékfeldolgozás hiánya,
4.3 Turizmus	
- környezeti, táji adottságok az öko-, gasztro-, horgász- és kerékpáros turizmus kialakítására, - műemlékek turisztikai célpontként való hasznosítási lehetősége	- intézményi háttér hiánya, - forráshiány a felújításra működtetésre, - turisztikai lehetőségek kihasználatlanok,
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
	- kevés a helyi forrás,
6. Táji és természeti adottságok	
- érintetlen természet, állatvilág,	- megfelelő hasznosításra vállalkozói- és forráshiány,

- meglévő kiskertek változatos használata, - patakok, horgásztavak, és kísérő zöldfelületek	- a természeti adottságok megközelítése nem kiépített, rossz minőségű külterületi utak - üdülőterületi hasznosítás a táj képében idegen elem
7. Zöldfelületek	
- a település nagymennyiségű zöldfelülettel rendelkezik, - a belterületet történelmileg kialakított közparkok gazdagítják ősfás növényzettel,	- közparkok funkciószegények, - az utak menti fasorok hiányosak, belterületen, külterületen, - a lakótelkek kertjeinek, a kiskerteknek művelése csökken, - legelők, rétek kihasználatlanok forrás és vállalkozási kedv hiányában, - kevés az erdő
8. Épített környezet	
- hagyományos utcakép őrzése a telekstruktúra megtartásával, foghíjak beépítésével, - épített értékek őrzése, karbantartása, bemutatása, önkormányzati ösztönzés, - alulhasznosított helyi védett épületek fenntartható felújítása, - lakosság bevonása a település vizuális látványának megőrzésébe,	- foghíjbeépítés ösztönzésének hiánya, - csekély lakossági informálódási kedv, - forráshiány az arculat őrzésének ösztönzésére
9. Közlekedési hálózat és minősége	
- M6 autópálya és csomópontja, - A 61-as számú másodrendű főútvonal révén jó a község megközelíthetősége, - 61. sz. út elkerülő szakaszának kijelölése	- a belső úthálózat helyenként rossz minőségű, - járdák, burkolat, fasorok hiánya, - forráshiány a belső úthálózat javítására
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
- kiépített teljes infrastruktúra hálózat	- igénybevétel nem teljeskörű
11. Környezetvédelem – klímatudatosság, energiahatékonyság	
- közintézmények energia ellátásának - fűtés, világítás – korszerűsítése, - lakosság ösztönzése tájékoztatással, támogatással,	- A 61-as számú főútvonal által okozott szennyezés (zaj, por, rezgés), balesetveszély jelentős, - lakóépületek környezettudatos kialakítására, üzemeltetésére vonatkozó tájékoztatás hiánya, - forráshiány,

Lehetőségek	Veszélyek
0. Térségi szerepkör	
- Dunaújváros viszonylagos közelsége számos lehetőséget (munka, szolgáltatások, városi intézmények) könnyen elérhetővé tesz, - jó közúti kapcsolat a szomszédos településekkel, - szennyvíztisztító bővítéstérségi ellátásra, - M6 csomópontja, a 61. sz főútvonal lehetőséget ad a településen a közeli nagyvárosok ipara számára bedolgozó, és logisztikai ágazat betelepítésére	- nincs elegendő együttműködési szándék a szomszédos települések között, - kerékpárút kiépítése elmarad forrás és együttműködés hiánya miatt
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
- szomszédos nagyvárosokból betelepülő fiatal családok a korösszetételt pozitívan változtathatja,	- új munkahelyteremtés elmaradása, - az ingázás nem csökken
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek)	
- ciszterci rendház fenntartható felújítása,	- forráshiány, - pályázati lehetőség elmaradása, - társadalmi konszenzus nem jön létre,
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
- bölcsőde építés, - piac építése, - intézmények fejlesztése, integrálása,	- önkormányzat és intézményei anyagi helyzetének romlása, - forráshiány,
4. Gazdasági szerkezet és dinamika	
4.1 Gazdaság	
- gazdasági, ipari, logisztikai vállalkozások betelepítése,	- tőkeerős befektetések hiánya,

- működő kisvállalkozások fejlesztési támogatása, - a tranzitforgalomból fakadó lehetőségek jobb kihasználása,	- munkahelyteremtés elmaradása, - támogatási lehetőségek kihasználatlanok maradnak (saját erő hiánya miatt),
4.2 Mezőgazdaság	
- növekvő pályázati lehetőségek, - közeli fizetőképes piacok (belföldi is), - együttműködés a kistérségen belül	- vállalkozók tőkehiánya, - támogatási források beszűkülése, - a szélsőséges időjárási viszonyok hatása,
4.3 Turizmus	
térségi és szervezeti együttműködéssel: - táji, természeti és épített értékekre alapozott idegenforgalom fejlesztése, - horgászturizmus fejlesztése, - rekreációs idegenforgalmi terület kialakítása, - turisztikai attrakciók létrehozásával bekapcsolódás a térségi turizmusba - a ciszterci rendház épületének fejlesztése, üzemeltetése, - pozitív imázs kialakítása, reklámozása	- vállalkozók tőkehiánya, - támogatási források beszűkülése, - pályázati lehetőségek elmaradása, - a ciszterci rendház fejlesztési szándékának elmaradása forráshiány miatt, egyházi akarat hiányában, - települések együttműködési szándékának elmaradása
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
- növekvő pályázati lehetőségek,	- támogatási források beszűkülése,
6. Táji és természeti adottságok	
településhatáron átnyúló tájszerkezeti, természeti adottságok fejlesztése, használata együttműködéssel: - horgásztó fejlesztések, - rekreációs idegenforgalmi terület kialakítása, - állatvilág természetes környezetének bemutatása, - patakok menti mélyfekvésű területeken a hagyományos legeltető állattartás visszaállítása,	- vállalkozók tőkehiánya, - támogatási források beszűkülése,
7. Zöldfelületek	
országos fejlesztési szempontokhoz, klímaturadatosághoz kapcsolódó fejlesztési lehetőségek: - erdőterület növelése, - kertgazdálkodás ösztönzése, - ökológiai hálózat hasznosításának lehetősége	- támogatási források beszűkülése, - vállalkozók tőkehiánya
8. Épített környezet	
- egyházi tulajdonú ciszterci rendház felújítása, működtetése, - használaton kívüli épületállomány revitalizálása külső befektetők bevonásával,	- forráshiány, - pályázati lehetőségek beszűkülése, - társadalmi konszenzus hiánya, - tulajdonossal nincs együttműködés
9. Közlekedési hálózat és minősége	
- a közlekedési kapcsolatok a térségi együttműködés lehetőségét megteremtik a szomszédos településekkel, - 61 sz. út elkerülő szakaszának megépítése, - országos utak mellett járdaépítés belterületen, - kerékpárhálózat kiépítése,	- a 61-es sz. főútvonal nagy átmenő forgalmat bonyolít, - a 61. sz. főút kettészeli a települést, elkerülőút megépítése forráshiány miatt, - pályázati lehetőségek hiánya, - érdekképviselő fokozása
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
- szennyvíztisztító bővítése	- forráshiány, pályázati lehetőség elmaradása,
11. Környezetvédelem – klímaturadatoság, energiahatékonyság	
- bioenergia hasznosítás, - megújuló energia hasznosítás,	- forráshiány, pályázati lehetőség elmaradása, - szándék, forrás hiánya

A település erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit, veszélyeit elemezve megállapítható, hogy a település fejlődésének alapja a gazdaság, mezőgazdaság fejlesztése, beruházások megvalósítása. A megvalósuló beruházások munkahelyteremtéssel járnak, melyek a helyi munkaerő foglalkoztatás szintjét emelik és munkanélküliek arányát csökkentik. A helyi gazdaság élénkítése hozzájárul a kapcsolódó szolgáltatások megteremtéséhez, működtetéséhez. A település legjelentősebb kitörési pontja lehet kis és közép vállalkozások letelepedése. Előszállás számára fontos a turizmushoz kapcsolódó fejlesztések megvalósítása, mely egyúttal a települési környezet rendezését is generálja. Mindezen tényezők közvetve visszahatnak az elvándorlás mérsékléséhez, a kulturált települési életter megvalósításához.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal történő összehangolására van szükség. Előszállás Nagyközség Önkormányzata által fenntartott illetve működtetett intézmények az alábbiak:

- Polgármesteri Hivatal
- Járási kirendeltség
- Árpád Fejedelem Általános Iskola
- Patakiparti Óvoda
- Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár
- Családsegítő- és Gyermekjóléti szolgálat

A településfejlesztési koncepció megvalósítását szolgáló szervezeti elvárások:

A településfejlesztési koncepció megvalósítása olyan szervezeti együttműködést igényel, amely biztosítja a koncepció folyamatos monitoringját és a visszacsatolási lehetőséget.

A célok megvalósítását azok az önkormányzati tevékenységek jelentik, melyek segítik a fő célkitűzések megvalósítását és támogatják a fejlesztési célokat.

Ezen **általános eszközök** a következők lehetnek:

- településszerkezeti tervben jelölt fejlesztések megvalósulása,
- szabályozás végrehajtása (pl.: út szélesítés, új út nyitás megvalósítása),
- új fejlesztés esetén településfejlesztési megállapodás a befektetővel,
- befektetők bevonása a döntésekbe, esetleges együttműködés,
- pályázatok figyelemmel kísérése, részvétel,
- helyi adókedvezményekkel a munkahelyteremtő vállalkozások letelepedésének elősegítése,
- fiatalok letelepedésének ösztönzése (pl.: első lakáshoz jutási támogatás),
- önkormányzati tulajdonú telekértékesítések támogatási rendszere (letelepedés ösztönzése érdekében lakásépítéshez kötötten),
- önfenntartás érdekében önkormányzati beruházások és a közmunka program folytatása,
- marketing tevékenység

Ágazatokra bontott

1. Gazdaság élénkítése, helyi munkalehetőség megteremtése

Gazdaság, ipar

- a helyi vállalkozások támogatása, további erősítése,
- több lábon álló gazdaság erősítése,
- helyi munkahelyek számára munkaerő képzése,
- településmarketing és -menedzsment tevékenység erősítése,
- a helyi munkaerőt foglalkoztató vállalkozások támogatása,
- helyi kis és közepes vállalkozások támogatása,
- környezetbarát ipar támogatása,
- új gazdasági területek kijelölése,
- új vállalkozások megtelepedésének segítése,
- k+f ágazatok letelepítése,
- helyi termékek támogatása,
- minőségi termékek ösztönzése

Mezőgazdaság

- tájgazdálkodás, integrált gazdálkodás megvalósítása,
- kertészeti kultúrák, fóliás növénytermesztés (helyi fogyasztásra is),
- a helyes mezőgazdasági gyakorlat megvalósítása,
- háztáji termesztésű zöldségek előállítása,
- helyi termékfeldolgozás,
- helyi piac fejlesztése,
- extenzív állattartás ösztönzése

Idegenforgalom

- minőségi turizmusfejlesztés,
- a turisztikai infrastruktúra fejlesztése (pl. szálláslehetőségek, szolgáltatások bővítése),
- kerékpárút és infrastruktúra fejlesztése (kerékpárutak kiépítése, kerékpáros pihenőhely létesítése, működtetése),
- kulturális turizmus, bakancsos - természetjáró turizmus, lovas turizmus, horgászturizmus,
- környező településekhez kapcsolódó turisztikai kínálati paletta összeállítása (közös cselekvési program kidolgozása),
- marketingmunka,

2. Társadalom, kultúra megerősítése**Társadalmi kohézió erősítése**

- helyi munkalehetőségek erősítése, különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára,
- fiatal értelmiség helyben tartása szociális, gazdasági intézkedésekkel,
- fiatal munkaerő képzési, felnőttek átképzési programja térségi együttműködésben,
- a közösségi kohézió, a gyökerek ápolásának erősítése,
- egyesületek, civil szervezetek önkormányzati támogatása,
- fiatalok további bevonása a település közösségi életébe,
- fiatalok számára további vonzó helyi kulturálódási, kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása

Oktatás, egészségügy

- az értelmiségi réteget is megcélzó kulturális, szórakozási lehetőségek biztosítása,
- színvonalas közszolgáltatások biztosítása, bővítése,
- helyi (szak)oktatás összehangolása a helyi munkalehetőségekkel,
- iskola további fejlesztése, minőségi oktatás biztosítása,
- bölcsőde létesítése,
- orvosi ellátás fejlesztése,
- lakosság, különösen az időskorúak szociális ellátásának bővítése

3. Települési környezet értékőrző fejlesztése**Épített környezet fejlesztése, védelme**

- foghíjak, tartalékterületek beépítése,
- szabályozott településkép - formai kötöttségek a beépítések során,
- az egyes településrészekre jellemző struktúra megőrzése,
- rendezett településkép kialakítása,
- új fejlesztési területek, utcanyitások megfontolt kijelölése,
- a település szerkezetéhez illeszkedő területi fejlesztések,

- elővásárlási jog érvényesítése településfejlesztési, intézménybővítési céllal,
- a belső tartalékok kihasználása,
- helyi védett épületek, építmények megóvása, felújításuk, hasznosításuk támogatása,
- közterületek, zöldterületek további fejlesztése,
- intézmények akadálymentesítése,
- piac építése

Táj, természeti környezet, környezetvédelem

- természeti értékek helyi védelme, fenntartása,
- értékes természeti területeken az invazív és idegen fajok megtelepedésének megelőzése, a természetközeli állomány védelme,
- fasorok telepítése a mezőgazdasági területeken külterületi dűlőutak mentén, főútvonal mentén, belterületi utak mellett,
- mezőgazdaság technológiai korszerűsítése,
- a környezettudatos szemlélet kialakítása (oktatás, tájékoztatás), ösztönzése,
- az illegális hulladék-elhelyezések megszüntetése, megelőzése, szelektív hulladékgyűjtés megszervezése,
- a szennyvíz tisztító bővítése,
- a szennyvíz-csatomahálózatra való teljes körű rácsatlakozás szorgalmazása, támogatása,
- alternatív energiaforrások kutatása, használata (napenergia, biomassa stb.) bevonása az infrastruktúra-fejlesztésbe,
- közművesítés a területi fejlesztésekkel párhuzamosan,
- csapadékvíz-elvezetés térségszintű megoldása

Infrastruktúra

- 61. sz. másodrendű főút belterületet elkerülő szakaszának kiépítése,
- országos kerékpárút hálózathoz való csatlakozás, települések közötti kerékpárutak kiépítése,
- kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának kiépítése,
- közlekedésbiztonsági intézkedések,
- további parkolási lehetőségek biztosítása,
- járdák építése,
- burkolatlan belterületi utak burkolása,
- a szomszédos településekre a helyközi autóbuszjáratok sűrítése

4. Térségi kapcsolatok megerősítése

- belterületet elkerülő út megvalósítása
- településközi, (mikro)térségi kapcsolatok erősítése a település vonzáskörzetébe tartozó kistelepülésekkel,
- koordináció a közszolgáltatások megosztása terén a környező településekkel,
- koordinátori szerepvállalás a kistérségi programokban,
- aktív kapcsolatápolás a testvértelepülésekkel,
- közös programok, pályázatok a környező településekkel

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata a település érdeke. A monitoring célja összegezni az elvégzett feladatokat és felhívni a döntéshozók, a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre. Figyelní kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges szükséges módosításáig.

- Évi rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérésére. Az elért eredményeket elemezni és értékelni kell. Az eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A településfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezetét figyelemmel kell kísérni, és a külső feltételrendszer változásainak koncepcióra gyakorolt hatását elemezni szükséges, a feltételek változásának visszacsatolását meg kell valósítani a koncepcióban. A település helyi társadalmi és gazdasági igényeinek nyomon követése után az észlelt változásokat is be kell építeni a koncepció megfelelő fejezeteibe.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása tíz évenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk, illetve a koncepció magvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósítási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések esetén a pénzügyi és fizikai megvalósulásra.
- A társadalmisítás feltételrendszerének kidolgozása, a partnerségi határozatban megfogalmazott partnerek bevonása a koncepció készítésébe, értékelésébe.

A falufejlesztési feladatok teljesítéséről a polgármester évente közmeghallgatáson beszámolót tart a település lakosságának. A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, honlapon, internetes közösségi oldalon és hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján történik.

Előszállás, 2020. április 6.

Farkas Imre polgármester

